

Zorgcentrum na Seksueel Geweld en Family Justice Center in Oost-Vlaanderen

Infonamiddag

08/06/2023 - Provinciehuis Oost-Vlaanderen

Programma

13u00:

- Verwelkoming door Carina Van Cauter, gouverneur
- Voorwoord door Geert Merchiers, procureur des Konings

13u20: **Deel 1: Zorgcentrum na Seksueel Geweld (ZSG)**

- Professor Dr. Ines Keygnaert (ICRH – UGent) deelt haar expertise over het onderwerp
- Professor Dr. Kristien Roelens (Medisch Coördinator ZSG UZ Gent) licht de werking toe
- Joachim Boderé (coördinator zedeninspecteurs, CSD Oost-Vlaanderen) laat de zedeninspecteurs aan het woord en legt uit welke rol zij opnemen
- Myriam Claeys (substituut procureur des Konings, referentiemagistraat zedenmisdriven, DNA & audiovisueel verhoor) over de voordelen van een holistische aanpak voor strafonderzoeken
- Q&A

15u00: Pauze

15u30: **Deel 2: Family Justice Center (FJC)**

- Hilde Van Driessche (eerste substituut procureur des Konings, referentiemagistraat intrafamiliaal geweld)
- Dries Wyckmans (verantwoordelijke afdeling Gendergerelateerd Geweld, Agentschap Justitie en Handhaving, Vlaamse Overheid)
- Q&A

16u30: Netwerkreceptie

Carina Van Cauter

Gouverneur Provincie Oost-Vlaanderen

Verwelkoming

Geert Merchiers

Procureur des Konings Oost-Vlaanderen

Voorwoord

SEKSUEEL GEWELD IN BELGIË: WAT ZEGT HET ONDERZOEK?

Infomoment Zorgcentra na Seksueel Geweld, Provincie Oost-Vlaanderen, 8 juni 2023

Prof. Dr. Ines Keygnaert

Universiteit Gent – ICRH & UZ Gent

OVERZICHT

1. Seksueel geweld: wat bedoel je?
2. Het “niet-ideale” slachtoffer van seksueel geweld
3. Mogelijke gevolgen van seksueel geweld
4. Who cares?

1. SEKSUEEL GEWELD: WAT BEDOEL JE?

Seksueel geweld: notie geen toestemming en aanwezigheid van dwang lange tijd cruciaal

Seksueel geweld (SG) omvat

Elke **daad, poging** tot en **bedreiging** met een daad van **seksuele aard** die leidt, of mogelijks zal leiden tot fysieke, psychische en/of emotionele **schade** en waarvoor **geen toestemming** is gegeven, of waarvoor het slachtoffer geen toestemming kon geven (omwille van intoxicatie, beperking, leeftijd, ziekte, dwang, intimidatie...)
(WHO, 2003)

Evolutie naar seksueel gedrag “tegen iemands wil” gesteld

Notie “toestemming” moeilijk te bewijzen

-> wie moet bewijzen: slachtoffer, pleger, derden?

-> proces van “geïnformeerde toestemming” (Reynolds 2010)

Aanpassing definitie door WHO in 2015:

“Elke seksuele daad die tegen iemands wil is gesteld tegen gelijk welke persoon, in gelijk welke relatie tot het slachtoffer, in gelijk welke omgeving”

Seksueel geweld kan offline en online voorkomen, met en zonder fysiek contact

Hands-off Seksueel geweld:

- Seksuele verwaarlozing & niet respecteren van seksuele intimiteit
- Seksuele intimidatie (geen fysiek contact)

Hands-on seksueel geweld:

- Seksueel misbruik (fysiek contact–geen penetratie)
- Poging tot verkrachting (fysiek contact– poging penetratie)
- Verkrachting (fysiek contact–penetratie)

In migratiecontext:

- Seksuele uitbuiting
- Seksueel geweld als oorlogswapen/foltering

2. HET “NIET-IDEALE” SLACHTOFFER VAN SEKSUEEL GEWELD

Het ideale slachtoffer

“Ideal Victim Theory” (Christie 1986): 6 criteria:

- 1) Vrouwelijk slachtoffer
- 2) Zwak (gezien haar vrouwelijkheid)
- 3) Voerde een respectvolle activiteit uit
- 4) Was waar het ok was om te zijn
- 5) Aangevallen en verkracht door grote, slechte man
- 6) die onbekend was voor haar

➤ vrouwen= slachtoffers, mannen= plegers

Deze theorie doorgedrongen in beleid, onderzoek, politie, justitie, zorgverlening en algemene idee wie SG kan meemaken

Het ideale slachtoffer in werkelijkheid

Een vrouw
verkracht door
onbekende man

?

Zowel meisjes als jongens voor 18 kwetsbaar voor seksueel geweld

SG Sexpert (2012)	Algemeen	Vrouwen	Mannen
SG voor 18	16,6% (301/1825)	22,3%	10,7%
SG na 18	8,1% (147/1824)	13,8%	2,4%
Plegers meest ingrijpende SG voor 18: (n 314)			
Partner/ex	12%	14,8%	8,9%
Huisgenoot	24,9%	31,3%	11%
Professional	5,9%	1,9%	13,9%
Onbekende	24,7%	14,8%	20,4%
Plegers meest ingrijpende SG na 18: (n 169)			
Partner/ex	46,7%	52,8%	11,7%
Kennis	17,9%	17,6%	20,2%
Collega	10,4%	12%	0%
Onbekende	14,2%	12,6%	23,1%

Jongvolwassenheid/studietijd: piek kwetsbaarheid

Europa:

Studie bij jongvolwassenen (Krahé et al 2015) 10 EU landen, sinds wettelijke leeftijd toestemming tot seks

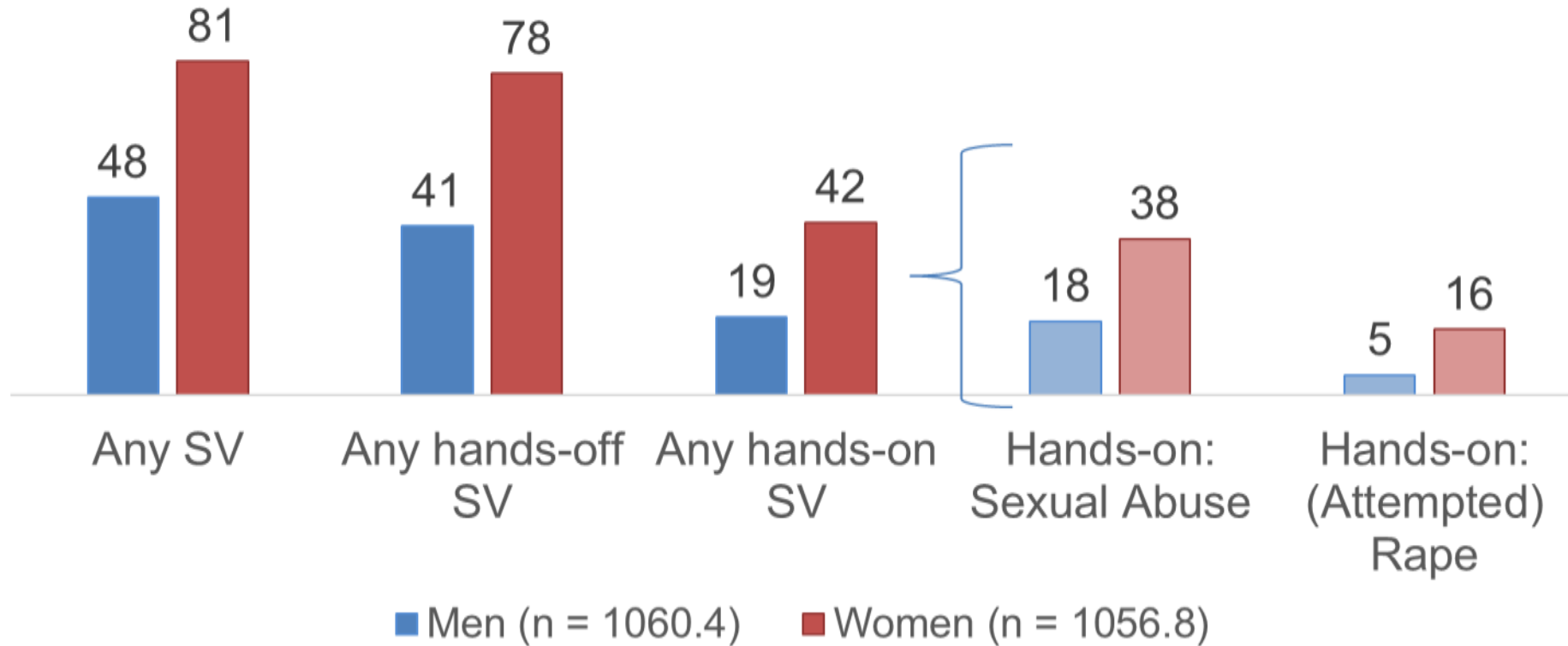
- 10 EU: 27.1% ♂ & 32.2% ♀ minstens 1 keer slachtoffer
- België: 10.1% ♂ & 20.4% ♀ minstens 1 keer slachtoffer (in sommige landen tot 55,8% ♂)
- 10 EU: 16.3% ♂ & 5% ♀ minstens 1 keer pleger
- België: 5.5% ♂ & 2.6% ♀ minstens 1 keer pleger

Vrouwen én mannen zijn kwetsbaar: 81% ♀ & 48% ♂ tussen 16-69 heeft SG in leven meegemaakt

Prevalentie SG België UN-MENAMAIS (Keygnaert et al 2021)

Prevalence estimates of lifetime sexual victimisation (in %)

De pleger is vooral gekend

SG België UN-MENAMAIS (Keygnaert et al 2021)

Pleger in algemene bevolking 16-69 j	Hands-off (in %)	Seksueel misbruik (in %)	Verkrachting (in %)
(Ex)Partner	9	11	40
Vriend	29	33	17
Familie	9	17	23
Date/net ontmoet	7	15	14
Authoriteitsfiguur	6	14	5
Collega	24	16	7
Iemand anders	26	29	15
Onbekende	7	9	2

Hands-off SG & seksueel misbruik meestal door vriend of iemand anders
(Poging tot) Verkrachting meestal door partner/ex-partner of date/net ontmoet

Zwak = Jong

(oude besjes smaken niet)

?

Kinderen en jongeren zijn kwetsbaar

Sexpertstudie: 22,3% van meisjes en 10,7% jongens voor 18 jaar

Europa: (Krahé et al 2015)

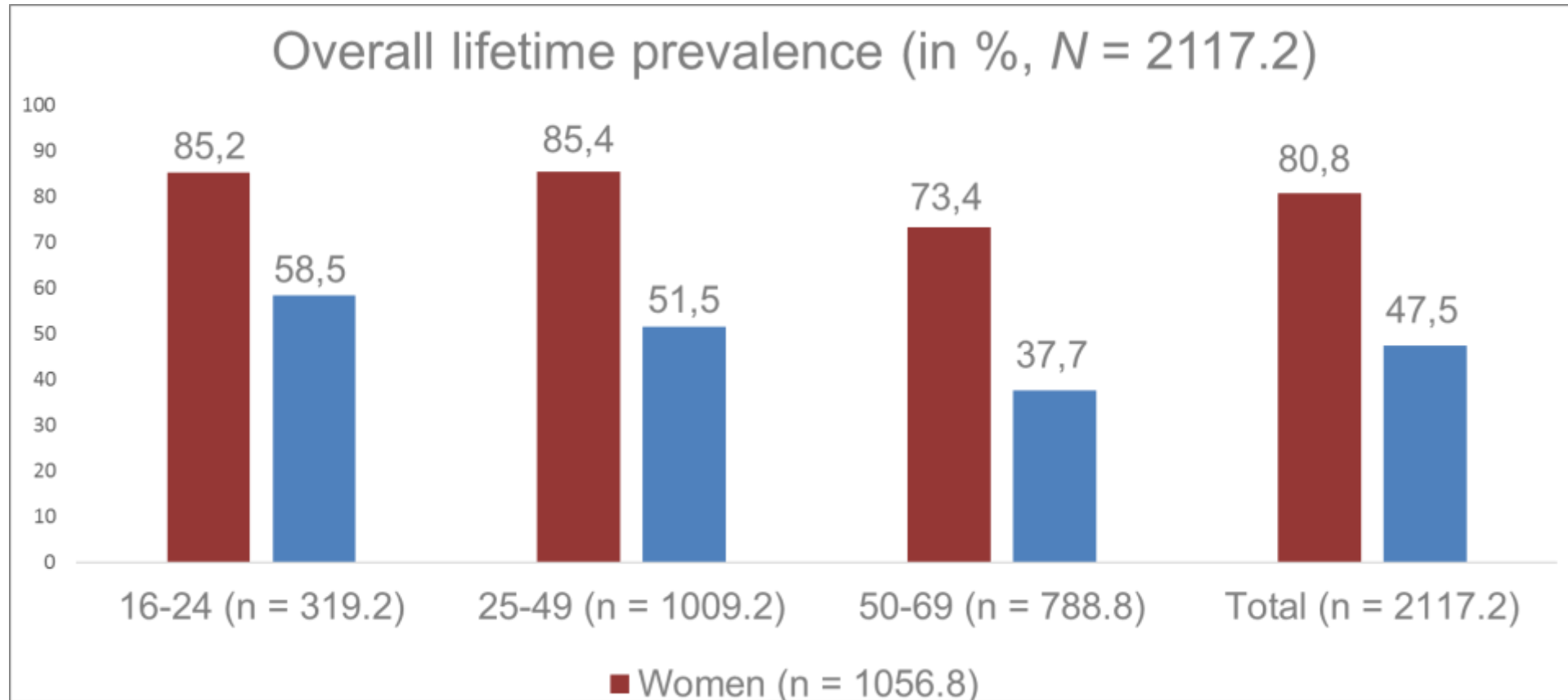
- 10 EU: 27.1% ♂ & 32.2% ♀ minstens 1 keer slachtoffer
- België: 10.1% ♂ & 20.4% ♀ minstens 1 keer slachtoffer (in sommige landen tot 55,8% ♂)

Als volwassene ben je nog kwetsbaar

UN-MENAMAIS studie (Keygnaert et al 2021) in BE **tussen 16 en 69 jaar**: gehele leven, niet enkel in jongvolwassenheid geven het aan

SG België UN-MENAMAIS (Keygnaert et al 2021)

Als volwassene ben je nog kwetsbaar

UN–MENAMAIS studie in BE tussen 16 en 69 jaar: (N= 2115)
SG alg: 32,1 % mannen en 56,2% vrouwen in laatste 12 m voor hun deelname in 2020–2021

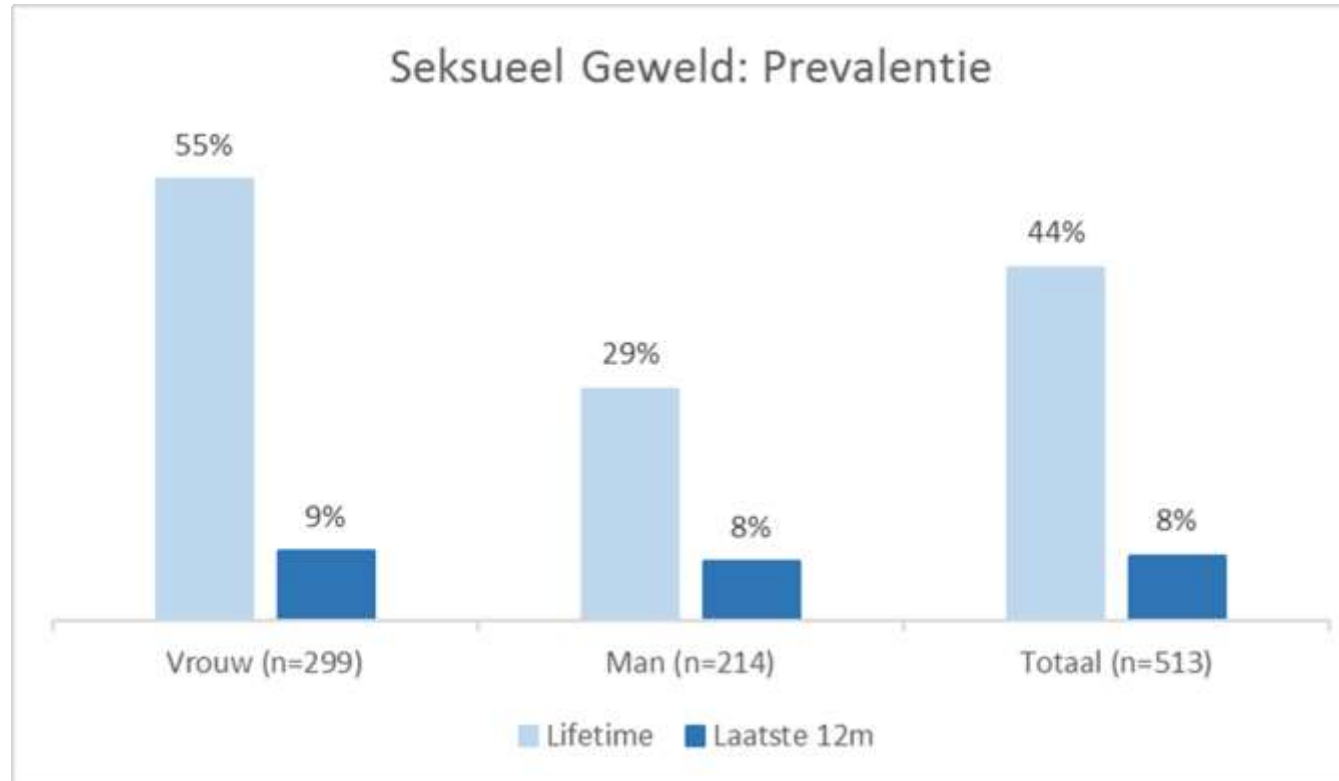
SG België UN–MENAMAIS (Keygnaert et al 2021)

Type SG Laatste 12 m	M %	V %	Total %
Seksuele intimidatie (geen naakt)	29,4	54,5	41,9
Seksuele intimidatie (met naakt)	4,9	6,8	5,8
Elke hands-off	30,5	55,4	42,9
Seksueel misbruik	6	8,8	7,4
Verkrachting	1,7	2,2	1,9
Elke hands-on	6,3	9,9	8,1
SG totaal laatste 12 m	32,1	56,2	44,1

Ook als oudere (70+) kan je SG meemaken

UN-MENAMAIS studie 70+: (N= 513)

Oudere vrouwen hebben 3 keer meer kans om in hun leven SG te hebben meegemaakt dan mannen (aOR 3.64 (95% CI: 2.40–5.61), $p < .001$).

In de laatste 12 maand is er geen significant verschil vast te stellen tussen oudere vrouwen en oudere mannen die SG meemaken (aOR 1.40 (95%CI: 0.68–2.99), $p = .376$)

SG België UN-MENAMAIS (Keygnaert et al 2021)

Vrouw door man verkracht (heterorelatie)

?

Seksuele en gender minderheden groter risico op seksueel geweld

Vlaanderen (D'haese et al. 2014):

- 41.1% van LGB+ rapporteren SG
- Significant meer niet-heteromannen dan niet hetero-vrouwen als slachtoffer
- MSM, Homo & Bi mannen: 6 keer meer kans op seksueel geweld dan heteromannen die enkel seks hebben met vrouwen

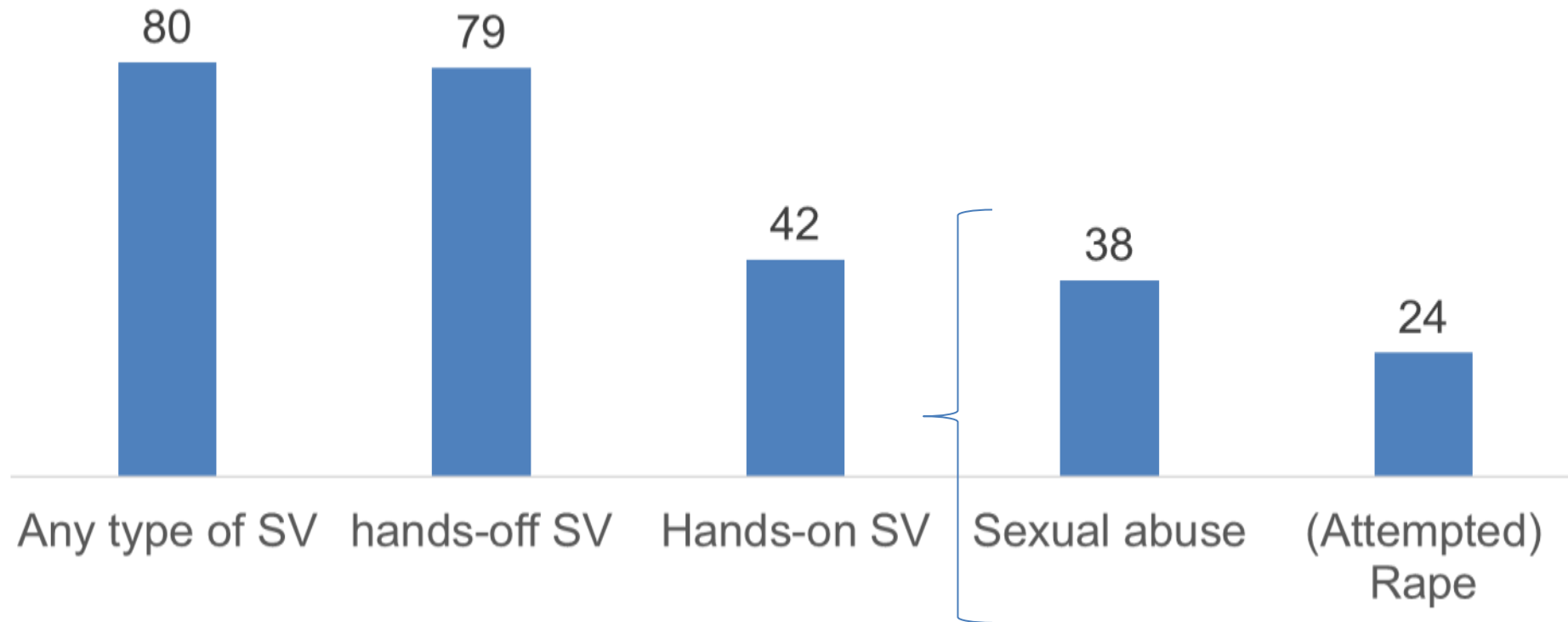

LGBTQIA+ personen worden significant meer slachtoffer van seksueel geweld tijdens hun leven

SG België UN-MENAMAIS (Keygnaert et al 2021)

% SV in LGBTQIA+ persons ($n = 239$)

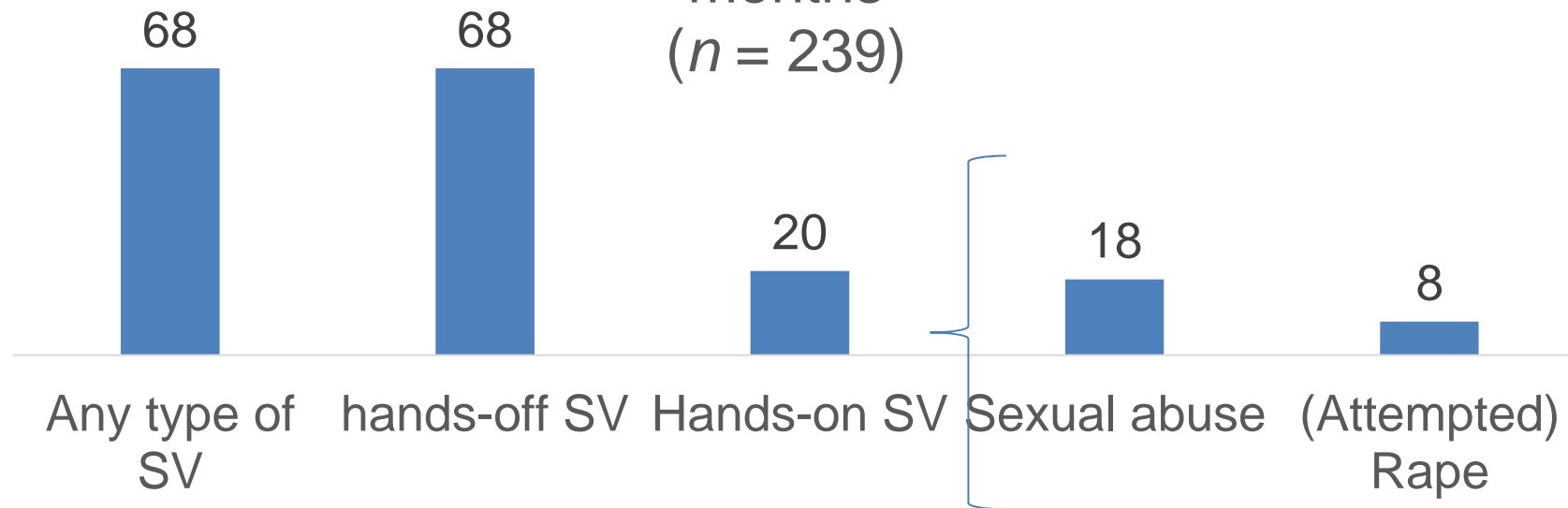

LGBTQIA+ personen werden ook significant meer slachtoffer in de voorbije 12 maanden

SG België UN-MENAMAIS (Keygnaert et al 2021)

% SV in LGBTQIA+ persons in the past 12 months
($n = 239$)

Het ideale slachtoffer

Respectvolle activiteit/
veilige plaats

?

Als vluchteling, verzoeker om internationale bescherming of zonder wettig verblijf bent: groter risico op meervoudig geweld

(Ines Keygnaert, 2008-2014)

3 belangrijke bevindingen in aard & prevalentie SG:

1. Hoge prevalentie SG in alle genders (tot 57%), in combinatie met andere geweldsvormen (fysiek, psychisch, socio-econ.)
2. Vaak meervoudige en groepsverkrachtingen
3. Professionals belangrijk deel van plegers

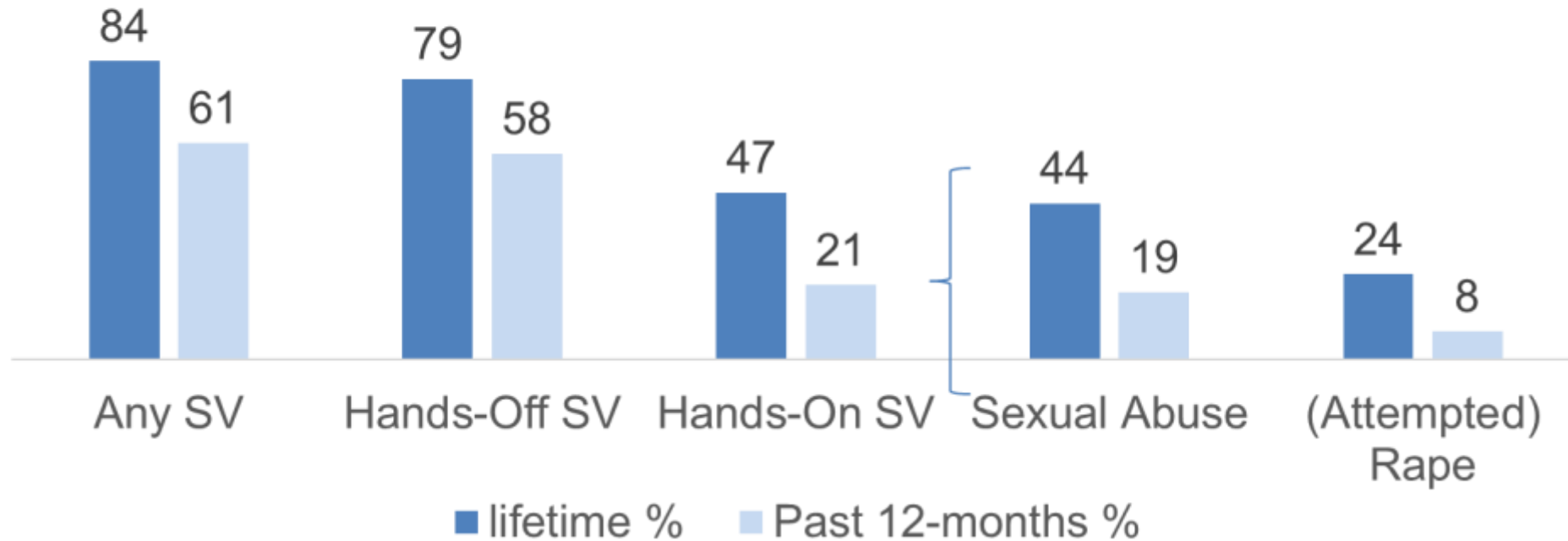
-> meervoudige & langdurige gevolgen maar beperkte toegang tot gezondheidszorg

UN-MENAMAIS studie herbevestigt hoge kwetsbaarheid verzoekers om internationale bescherming in België

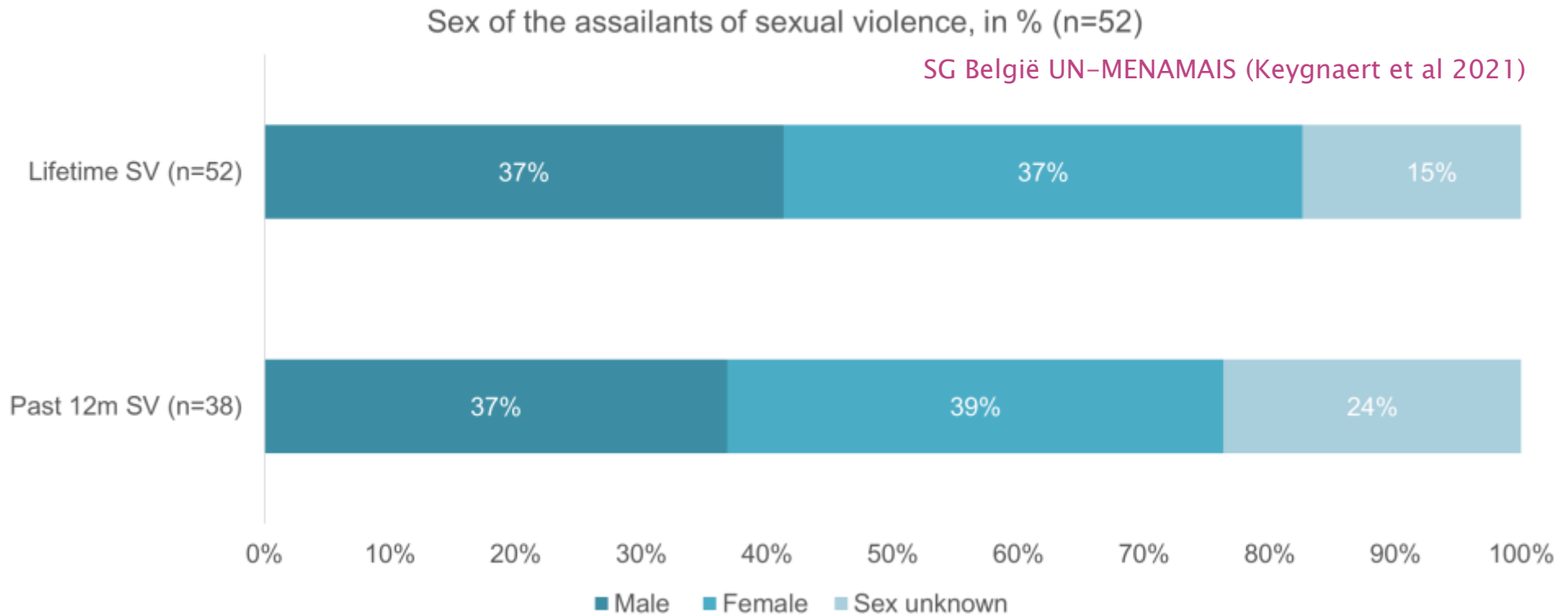
SG België UN-MENAMAIS (Keygnaert et al 2021)

Lifetime and past 12-months sexual victimisation in % (n = 62)

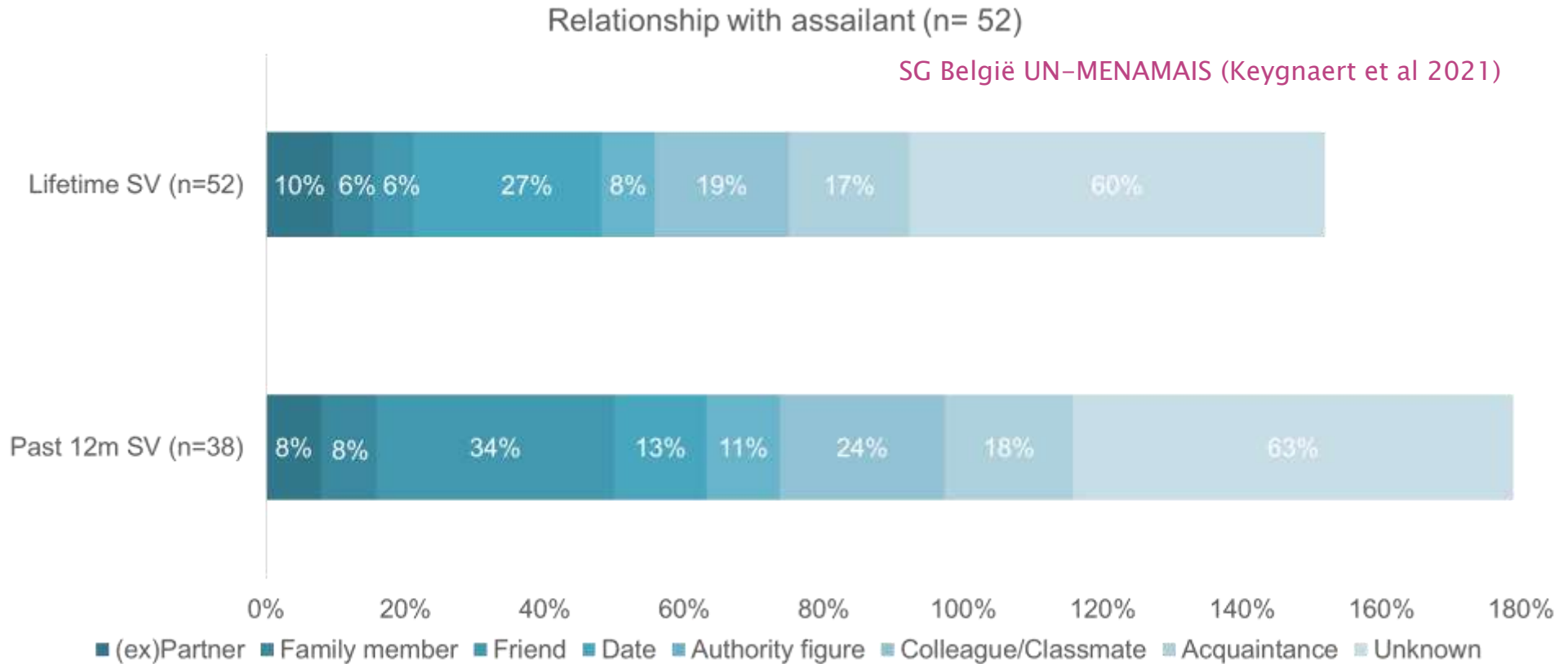

In tegenstelling tot plegers op algemene bevolking: evenveel vrouwelijke als mannelijke plegers die SG plegen op verzoekers om internationale bescherming

Ongeveer 60% van SG op VIB gepleegd door onbekende

3. MOGELIJKE GEVOLGEN VAN SEKSUEEL GEWELD

Seksueel geweld kan verschillende gevolgen hebben

Neurobiologische gevolgen

Fysieke, seksuele & reproductieve gevolgen

Psychologische gevolgen

Sociaal-economische gevolgen

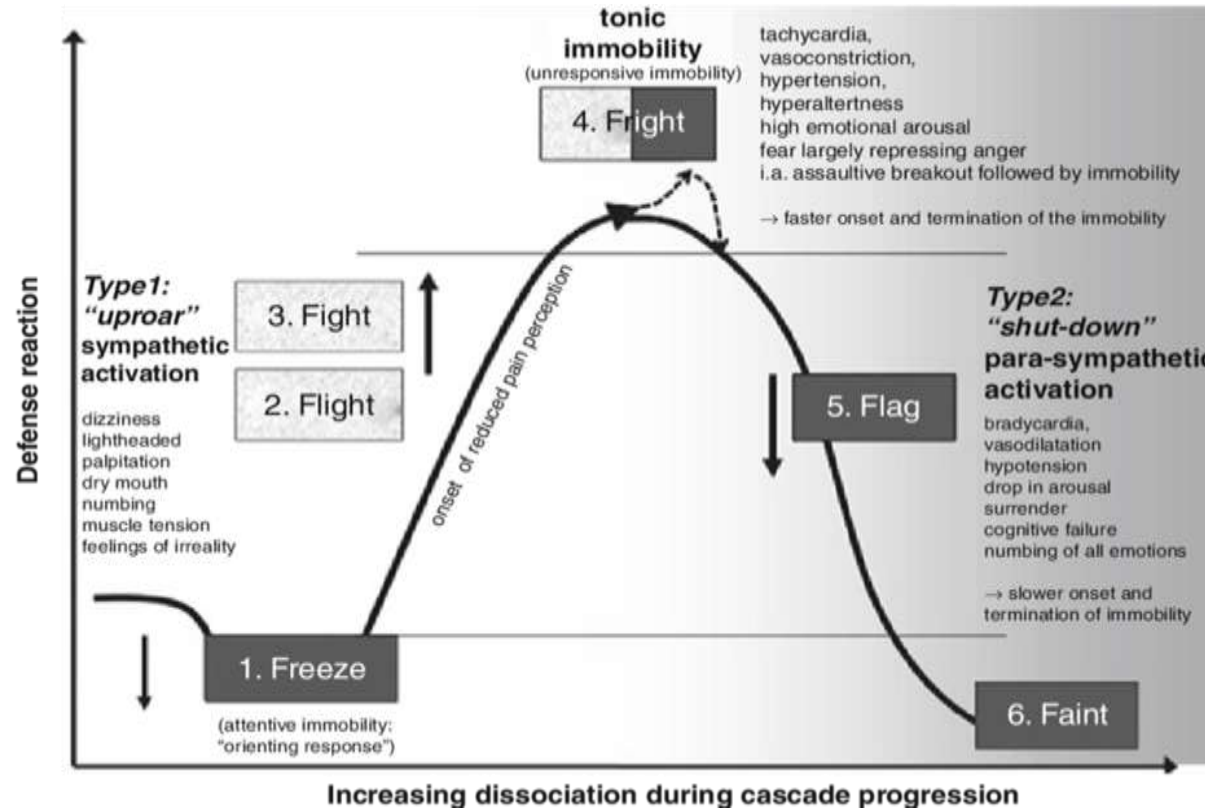

ACUTE STRESS BIJ TRAUMATISCHE GEBEURTENIS

Biologische overlevingsreacties (geen bewuste keuze!!)

- Vechten
- Vluchten
- Bevriezen
- Meewerken
- Flauw vallen

Schauer & Elbert, 2010

Reptielenbrein

- Zorgt voor basale functies van het lichaam (hartslag, ademhaling, bloedcirculatie)
- Basale gevoelens: angst & overleving

Zoogdierenbrein

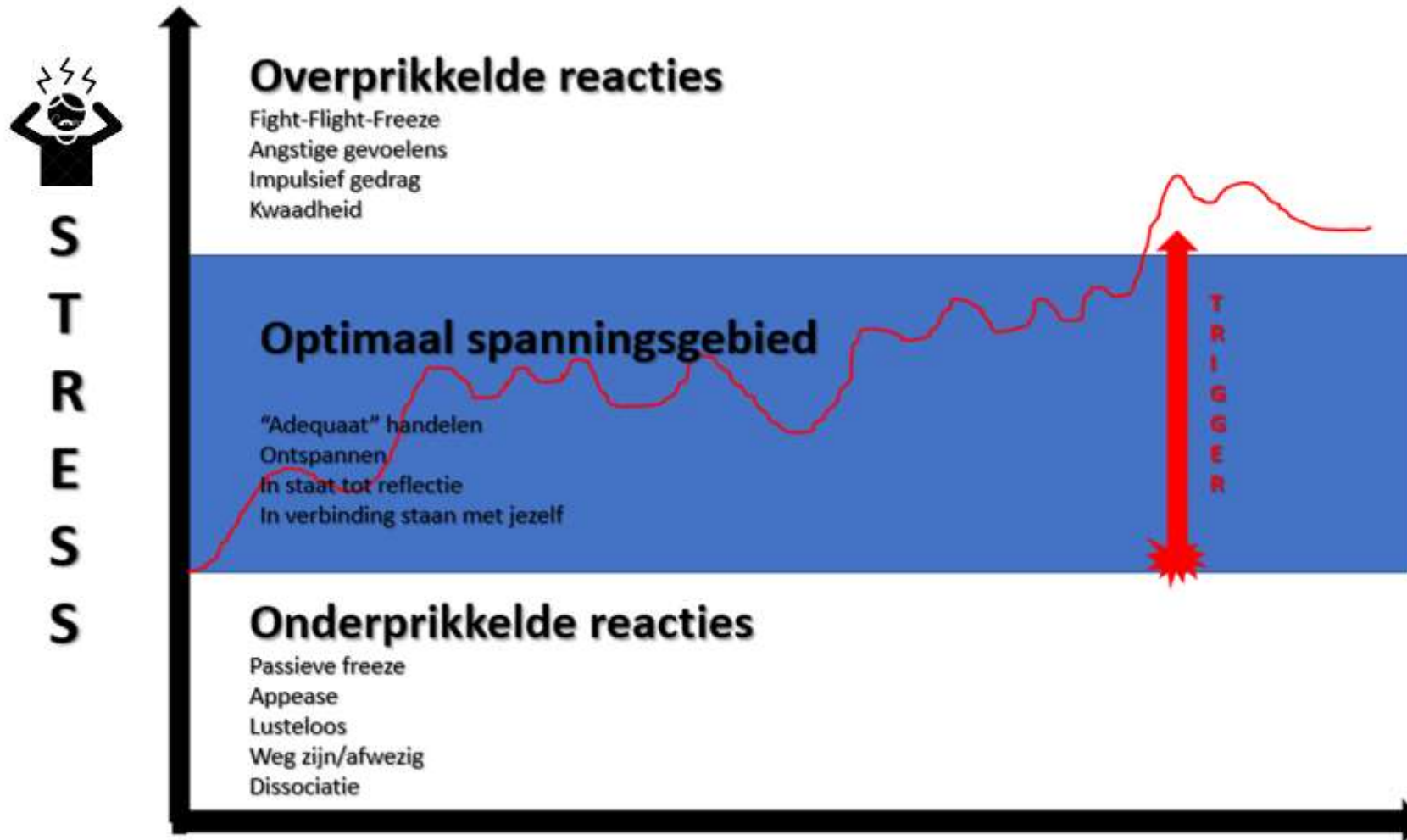
- Amygdala: Deel in brein dat zorgt voor instinctreacties indien gevaar
- Hippocampus: Opslag en ophalen informatie
& Stressregulatie: linkt informatie met complexere emoties

Mensenbrein

- Gedeelte van de hersenen waarmee we praten, nadenken, overleggen, organiseren en plannen, cognitieve & emotionele functies
- te hoge stress & cortisol → mensenbrein wordt uitgeschakeld, dus geen rationele beslissingen en ook impact op het geheugen!

NA SEKSUEEL GEWELD: UITDAGING OM BINNEN JE STRESSRAAM TE BLIJVEN

Mogelijke psychische en gedragsmatige gevolgen van seksueel geweld

Op korte termijn

- Shock
- Ontkenning
- Matige tot ernstige depressie
- Hopeloosheid
- Angst
- Agressie
- Vijandigheid
- Zelf-isolement
- Zelfmoordgedachten

Mogelijke psychische en gedragsmatige gevolgen van seksueel geweld

Op korte/lange termijn

Tekenen van Acute Stress → Post Traumatische Stress Stoornis:

- Herbeleven (nachtmerries, flash-backs, dissociatie)
- Vermijding (activiteiten, plaatsen, gevoelens)
- Negatieve gedachten en stemming
- Veranderingen in waakzaamheid en reactiviteit

Normaal (bij goede ondersteuning, geen eerdere traumata)
verminderen symptomen met tijd, indien 1-3 maand: PTSD

Mogelijke psychische en gedragsmatige gevolgen van seksueel geweld

Op lange termijn

- Chronische pijnen
- Vermoeidheid, slaapstoornissen
- Angsten, sociale fobieën
- Affectieve stoornissen
- Eetstoornissen
- Ineffectieve en defensieve coping
- Laag zelfbeeld
- Zelfverwaarlozing, misbruik en schade
- Seksueel risico- en grensoverschrijdend gedrag
- Alcohol- en drugmisbruik
- Suïcide en suïcidale gedachten
- Chronische PTSS
- Complex trauma
- ...

Mogelijke fysieke, seksuele en reproductieve gevolgen

Op korte termijn

- Blauwe plekken, bloeduitstortingen, laceraties
- Breuken
- Urineweginfecties
- Genitale verwondingen (laceraties & erythema vagina, perineum, anus, rectum, scrotum) & (extra-)genitale pijn
- SOA's – HIV/Aids
- Ongewenste zwangerschap
- Gedwongen abortus
- Onvruchtbaarheid
- Dood

VAAK GEEN VERWONDINGEN, OOK GEEN GESCHEURD HYMEN

Op langere termijn: seksualiteitsbeleving, dysfuncties,...

Mogelijke socio-economische gevolgen

- Stigmatisering, discriminatie & isolement
- Verstoting, gedwongen huwelijken
- Werkonbekwaamheid & werkloosheid
- School verlaten of schoolachterstand
- (Structurele) armoede
- Eergerelateerd geweld
- ...

Seksueel geweld kan meerdere en langdurige gevolgen hebben

Fysiek: oa: Blauwe plekken, haarverlies, breuken, abdominaal trauma, urinaire infecties, prikkelbare darm syndroom, rugklachten, fibromyalgie, cerebrale lesies, beperkingen, overlijden...

Seksueel en reproductief: oa: SOA, genitale pijn, dyspareunie en seksuele dysfuncties, ongewenste zwangerschap, fertiliteitsproblemen, ...

Psychisch : oa: Psychosomatische klachten, vermoeidheid, angsten, slaapproblemen, affectieve stoornissen, eetstoornissen, ineffectieve en defensieve coping, ontwikkelingsstoornissen, laag zelfbeeld, zelfverwaarlozing, automutilatie, alcohol en drugabusus, seksueel risico- en grensoverschrijdend gedrag, suicide en suicidale gedachten....

Socio-economisch: oa: Stigmatisering, isolement, verstoting, discriminatie, werkonbekwaamheid, werkloosheid, school verlaten of schoolachterstand, (structurele) armoede, eengerelateerd geweld...

Geen gepaste zorg -> grotere kans op revictimisatie & plegen van geweld!

4. WHO CARES?

Verkrachtingsmythes hebben enorme impact

Impact op beleving van slachtoffer

Het is mijn schuld, ik had niet mogen dansen

Ik heb niet teruggevochten, wat een loser ben ik toch

Ik ben klaar gekomen, dus moet ik er wel van genoten hebben?

Impact op hulpzoekgedrag van slachtoffer

Ik schaam me dood, ik mag dit aan niemand vertellen

Ik zal toch niet geloofd worden

Ze gaan mij geen man meer vinden

Ik moet dankbaar zijn dat ik hier mag verblijven

Ze gaan mij deporteren

Impact op reacties van de omgeving

Wat had je aan toen je verkracht werd?

Waarom was je op dat uur nog op stap?

Je brengt ons in schande, maak dat niemand dit te weten komt!

Wees blij je hebt seks gehad zonder dat je er om moest vragen!

Wees een man, zet u erover!

Verkrachtingsmythes hebben enorme impact

Impact op beleid omtrent SG

In UN-verdragen: Definitie Gendergerelateerd geweld -> Geweld op vrouwen

Vb Conventie van Istanbul die onder meer referentiecentra seksueel geweld eist: "Violence against women"

Nationale actieplannen BE: partnergeweld-> gendergerelateerd geweld, na lobbying nu meer aandacht voor seksueel geweld

WHO elder abuse: verschillende vormen van SG zitten er niet in

Impact op (financiering van) onderzoek

EU Daphne fonds & REC fonds: sexual and gender-based violence against women and girls/children

In oproepen geen mogelijkheid om SG op mannen,... te onderzoeken

Aanval op publicaties en presentaties, positie als vrouwelijke onderzoeker

Impact op zorgverlening

Hoofdzakelijk afgestemd op vrouwelijke slachtoffers

UN-MENAMAIS studie: enkel 7% zocht formele hulp, 4% diende klacht in bij politie

Onthulling in eigen netwerk

Een derde van de vrouwen (35%) en de helft van de mannen (50%) heeft het nog aan niemand verteld.

Formele hulp

8% van de vrouwen zocht formele hulp, meestal bij professional in geestelijke gezondheidszorg, 5% van de mannen, bij hen variabel

Politie

5% van de vrouwelijke slachtoffers en 2% van mannelijke slachtoffers legde klacht neer bij de politie

Prof Dr Keygnaert Ines

Professor Seksuele en Reproductieve Gezondheid

Team Leader Gender & Violence Team

Operationeel Directeur ICRH (Ugent)

Coördinerend staf- en beleidsexpert geweld UZGent

E ines.keygnaert@ugent.be
ines.keygnaert@uzgent.be

T +32 9 332 35 64

• Ghent University

@ugent

Ghent University

• www.ugent.be

SEKSUEEL GEWELD IN BELGIË: WAT ZEGT HET ONDERZOEK?

Infomoment Zorgcentra na Seksueel Geweld, Provincie Oost-Vlaanderen, 8 juni 2023

Prof. Dr. Kristien Roelens

Universiteit Gent – UZ Gent

Internationale richtlijnen optimale zorg voor slachtoffers seksueel geweld: holistische zorg!

Holistische zorg = Forensisch + Medisch + Psychosociaal

Op “zelfde” moment & maximale afstemming

- Betere kwaliteit zorg
- Snellere & grotere kans op herstel
- Minder kans op revictimisatie

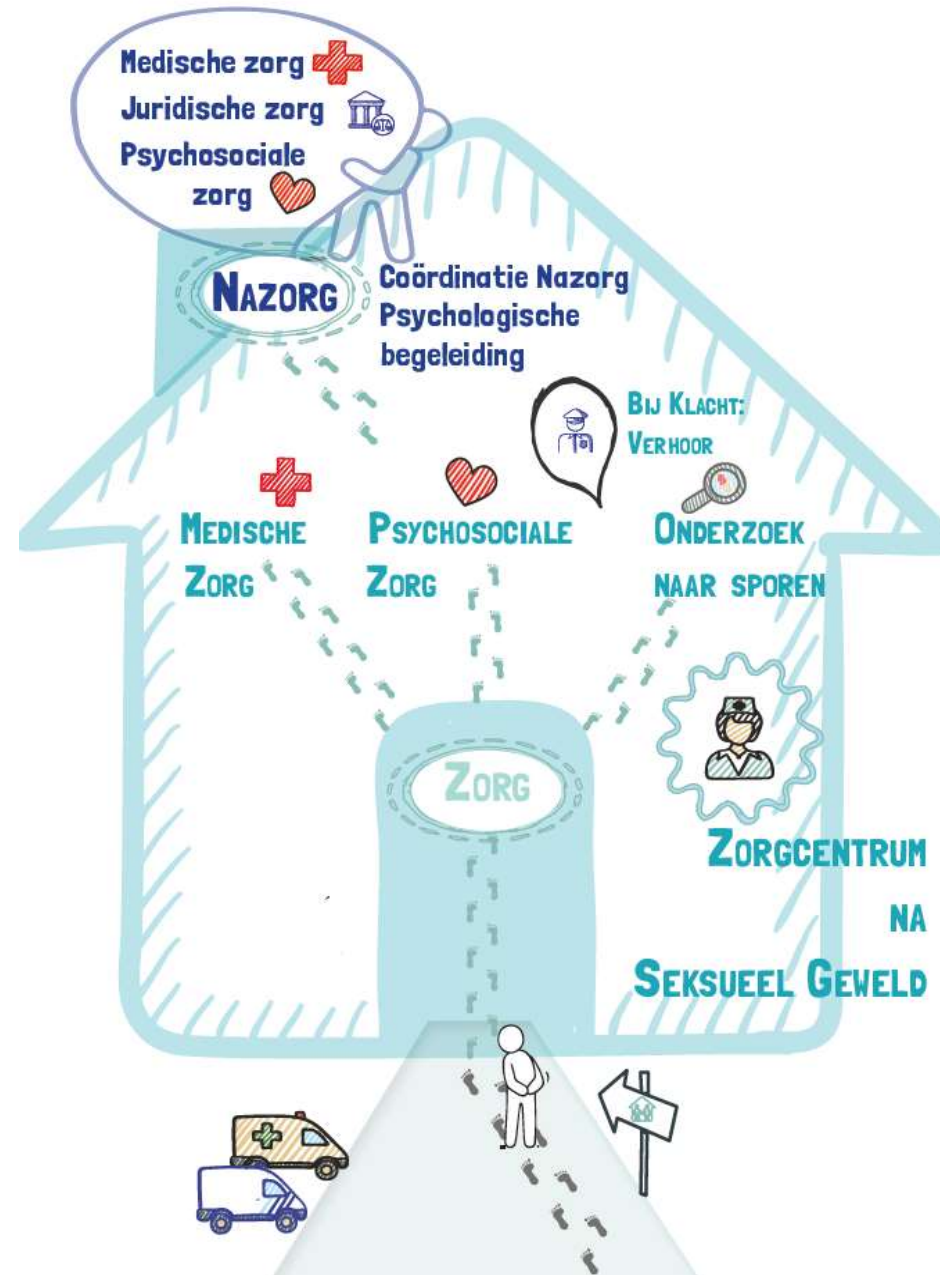
Modellen: Op “zelfde” plaats of ketenaanpak

altijd 1 **Single point of contact**: SARC, SART, SATU, SANE, SACC, CSG,...

(WHO 2003, 2015; CDC 2015–2017; Spec Issue 27 ObsGyn 2013,...)

België: Zorgcentra na Seksueel Geweld

Alle zorg op één plek 24/24-7/7

WAT

Psychosociale zorg
Forensische zorg
Medische zorg
Eventueel klachtneerlegging
Coördinatie nazorg
Psychologische begeleiding

WIE

Forensisch verpleegkundige
Casemanager
Traumapsycholoog
Zedeninspecteur

➤ *i.t.t. versnipperde zorg → Beperken van drempels om zorg te zoeken & te vinden*

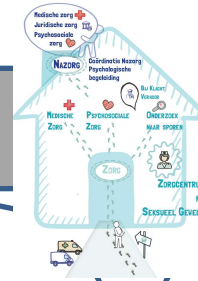
Zorgcentrum na Seksueel Geweld

Acute zorg

Forensisch verpleegkundige:

- Eerste psychische hulp
- Medische zorgen
- Forensisch onderzoek (<1 week) op basis van forensisch stappenplan

Mogelijkheid tot verhoor door een **zedeninspecteur**

Nazorg

Nazorg:

- Gecoördineerd door de forensisch verpleegkundige als case manager
- In samenwerking met bestaande diensten voor medische, psychosociale en juridische hulpverlening

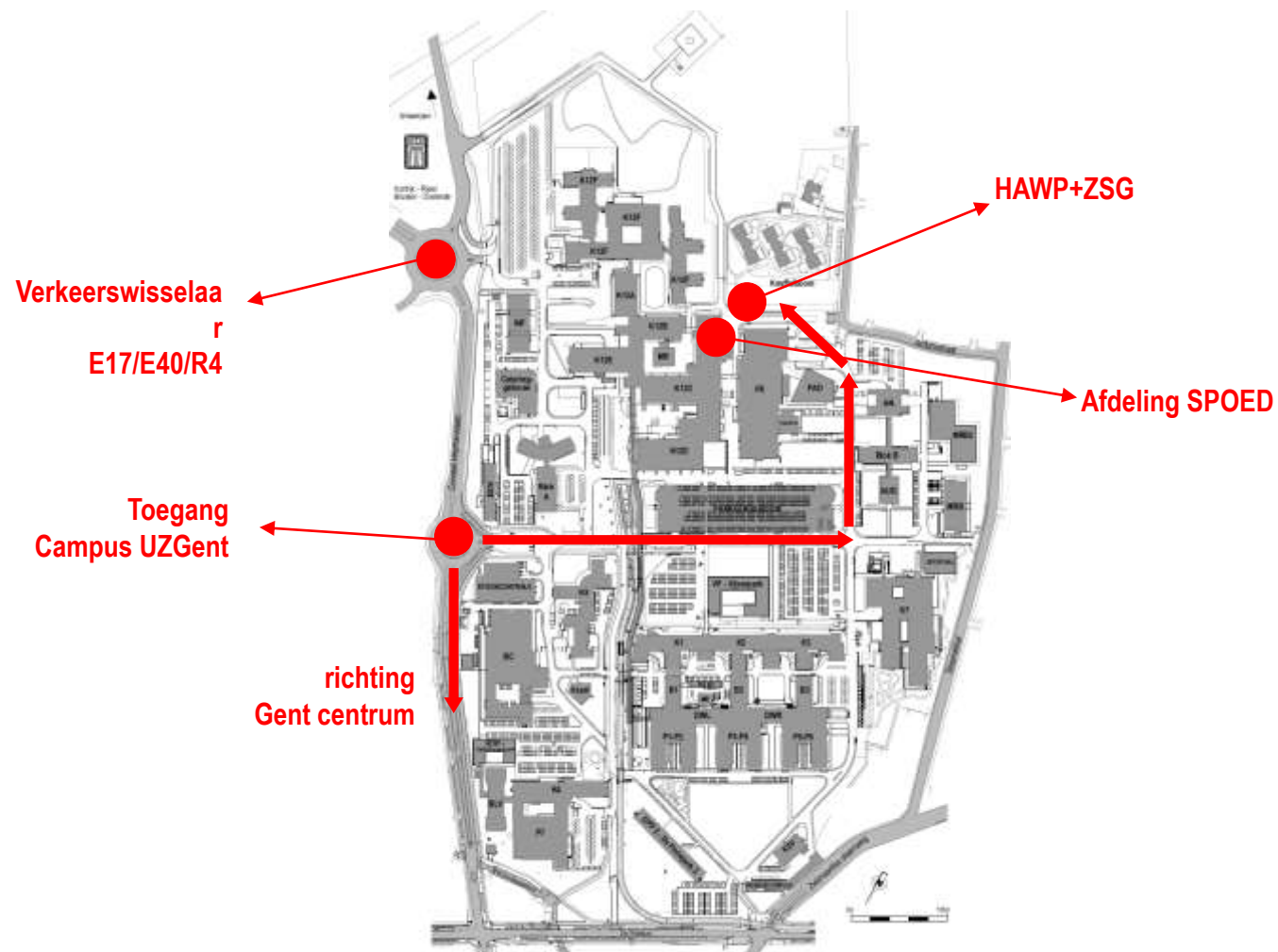
Psychologische ondersteuning door een **traumapsycholoog**

Voor slachtoffers van alle leeftijden die zich tot 1 maand na het seksueel geweld aanmelden

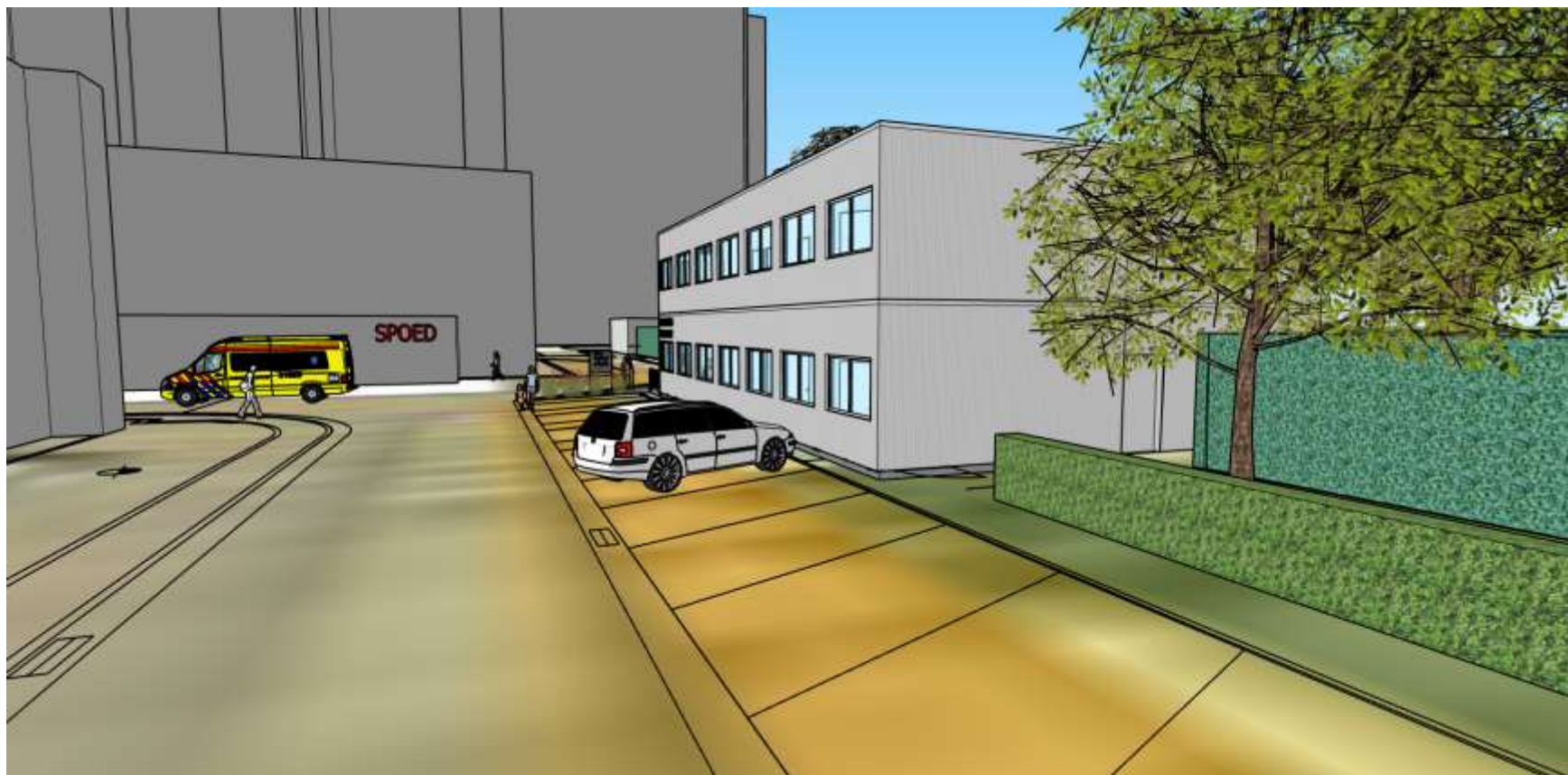
Waar zijn de artsen?

- Gynaecoloog/coördinator
- Psychiater
- Pediater (als kind slachtoffer is: altijd multidisciplinair!!!)
- Infectioloog
- ...

Zorgcentrum na Seksueel Geweld - Campus UZGent

Zorgcentrum na Seksueel Geweld - Campus UZGent

Ingang 26C - ZSG

Zorgcentra na Seksueel Geweld in België: Evolutief jaarrapport 2021

25 maart 2022

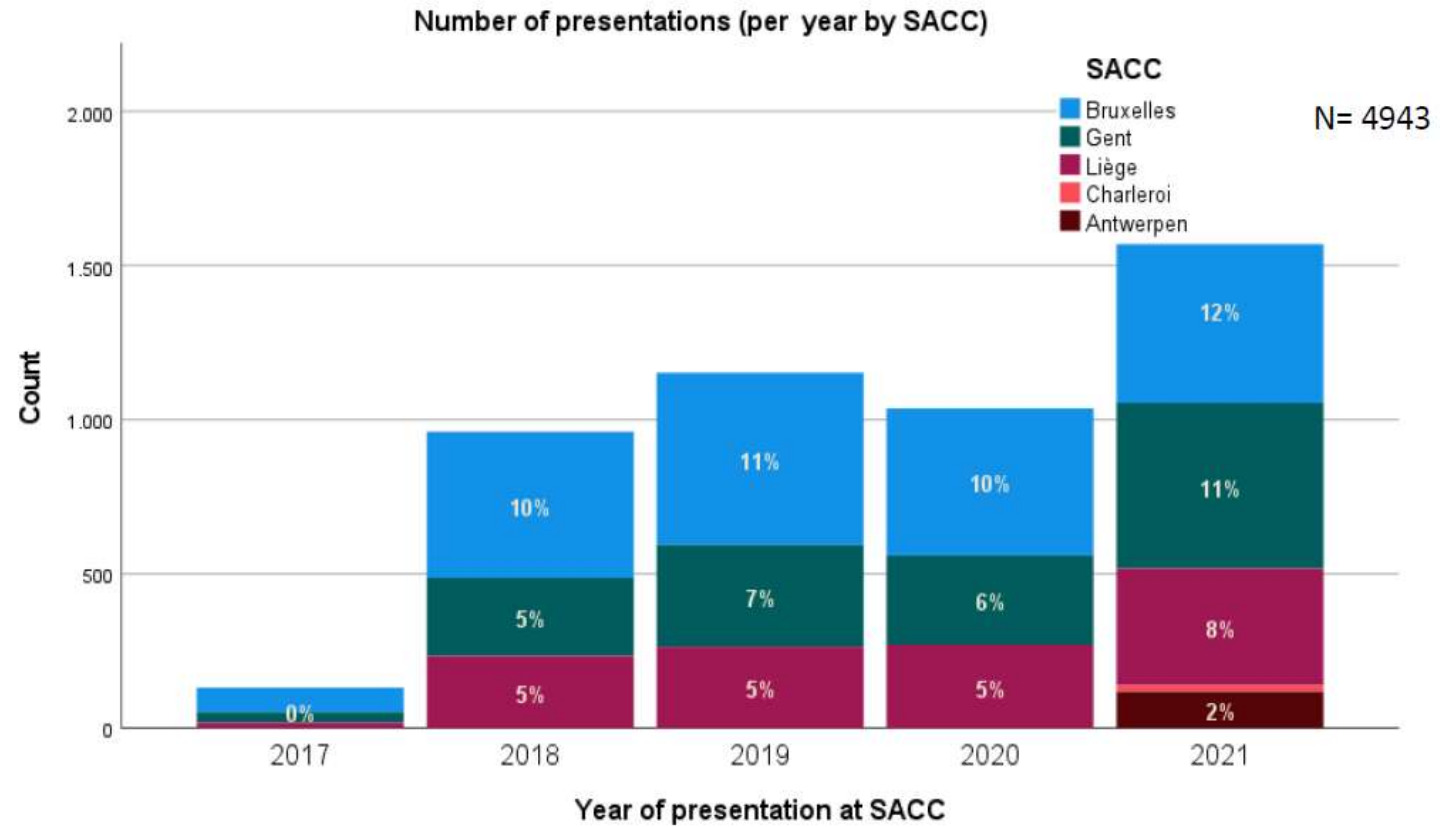
Auteurs: Elizaveta Fomenko, Saar Baert en Prof. dr. Ines Keygnaert

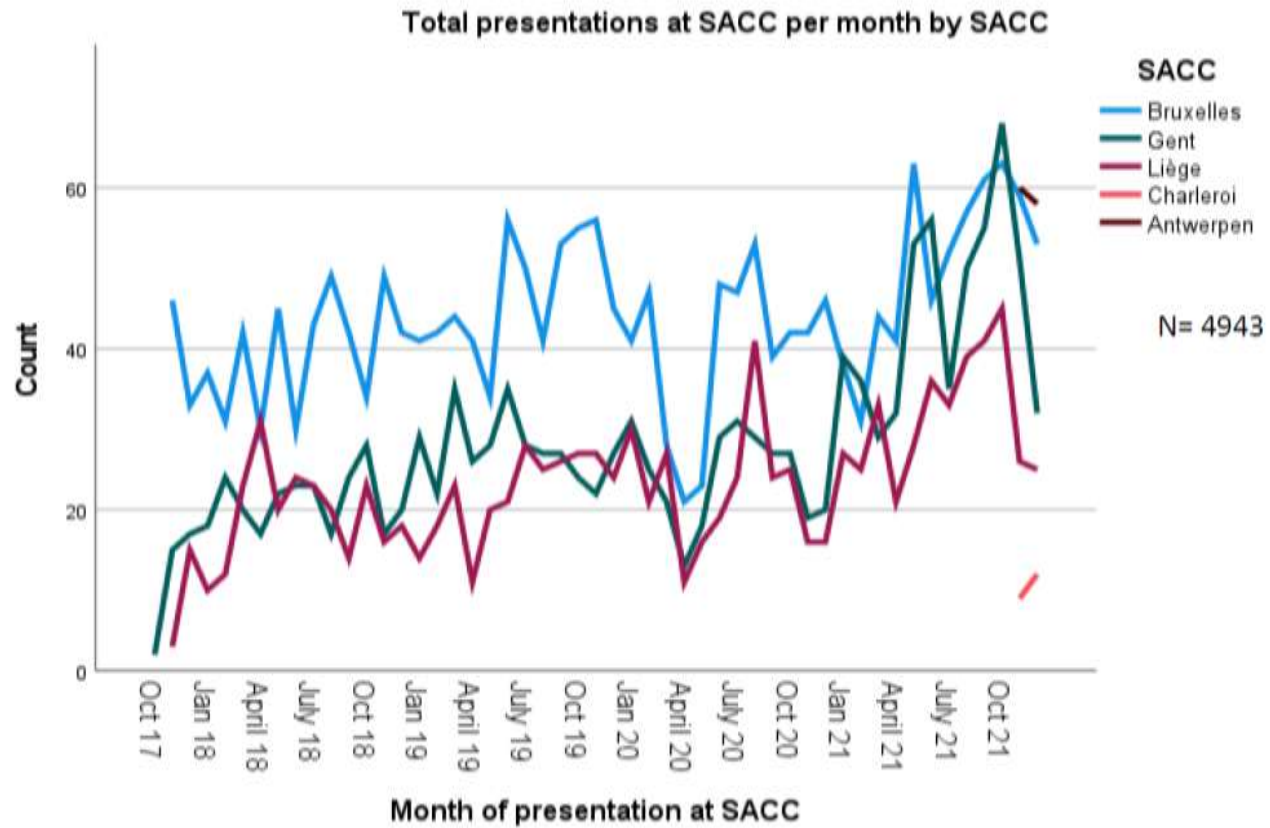
International Centre for Reproductive Health
Vakgroep Volksgezondheid en Eerstelijnszorg
Universiteit Gent

In opdracht van het Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen en de Staatssecretaris
bevoegd voor Gelijke Kansen.

Fomenko E, Baert S, & Keygnaert I. (2022) Zorgcentra na Seksueel Geweld in België: Evolutief jaarrapport 2021-
Universiteit Gent-ICRH- 25 maart 2022 – ines.keygnaert@ugent.be – 09.332.35.64 – www.icrhb.org

Pagina 1 van 93

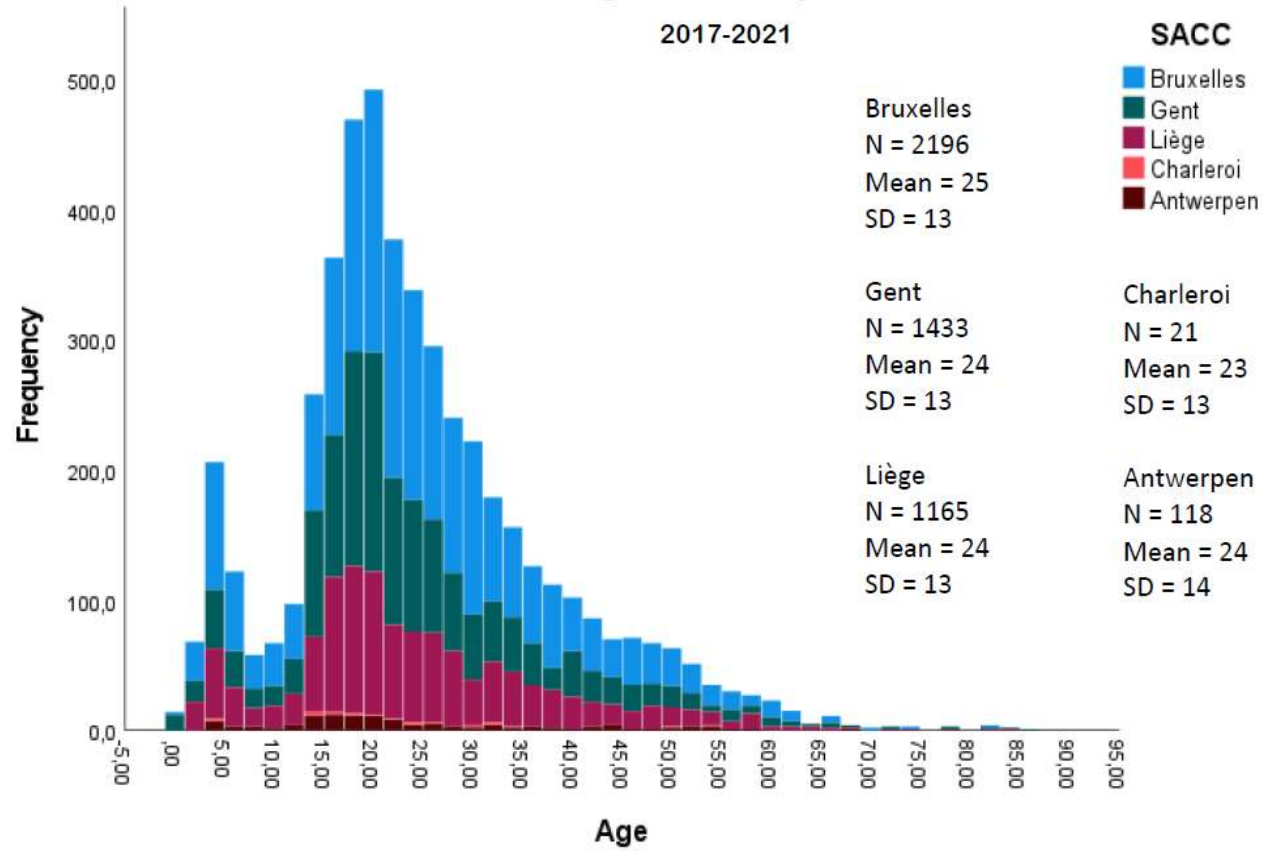

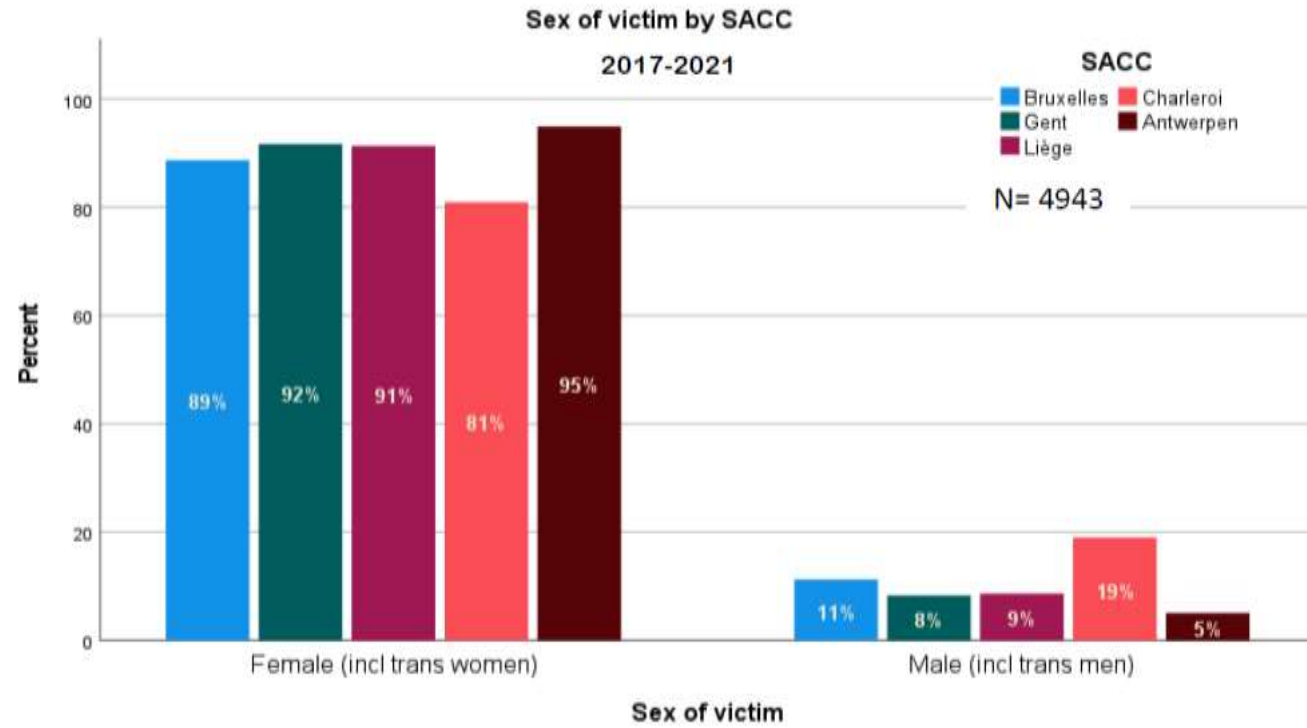

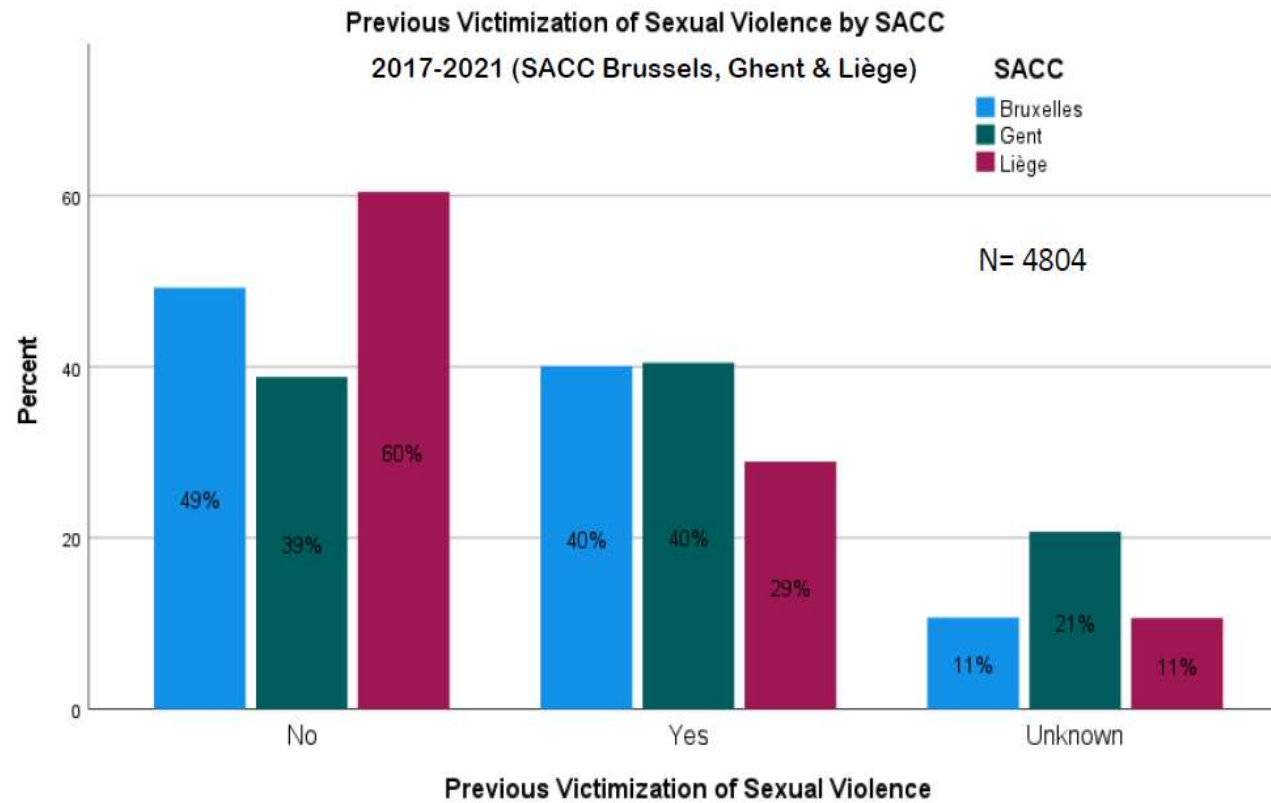

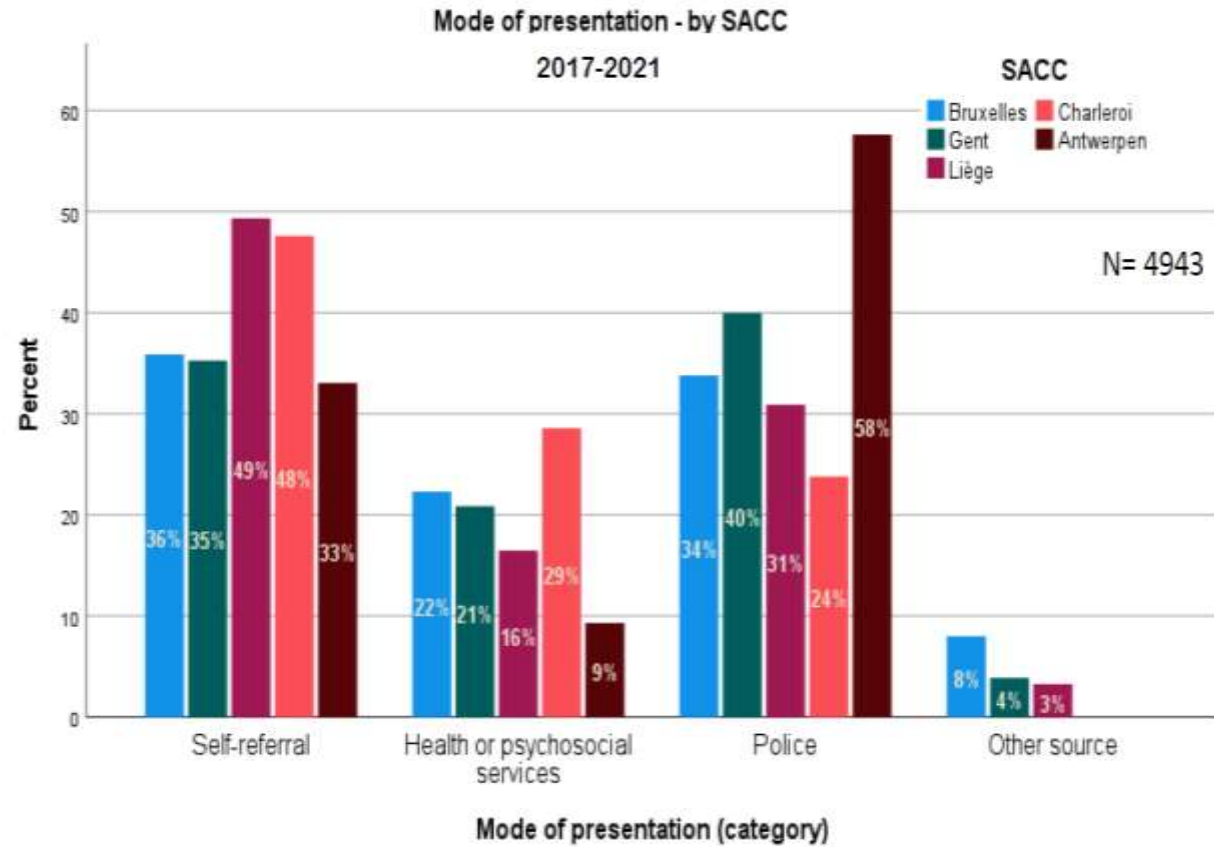
Age of victims by SACC

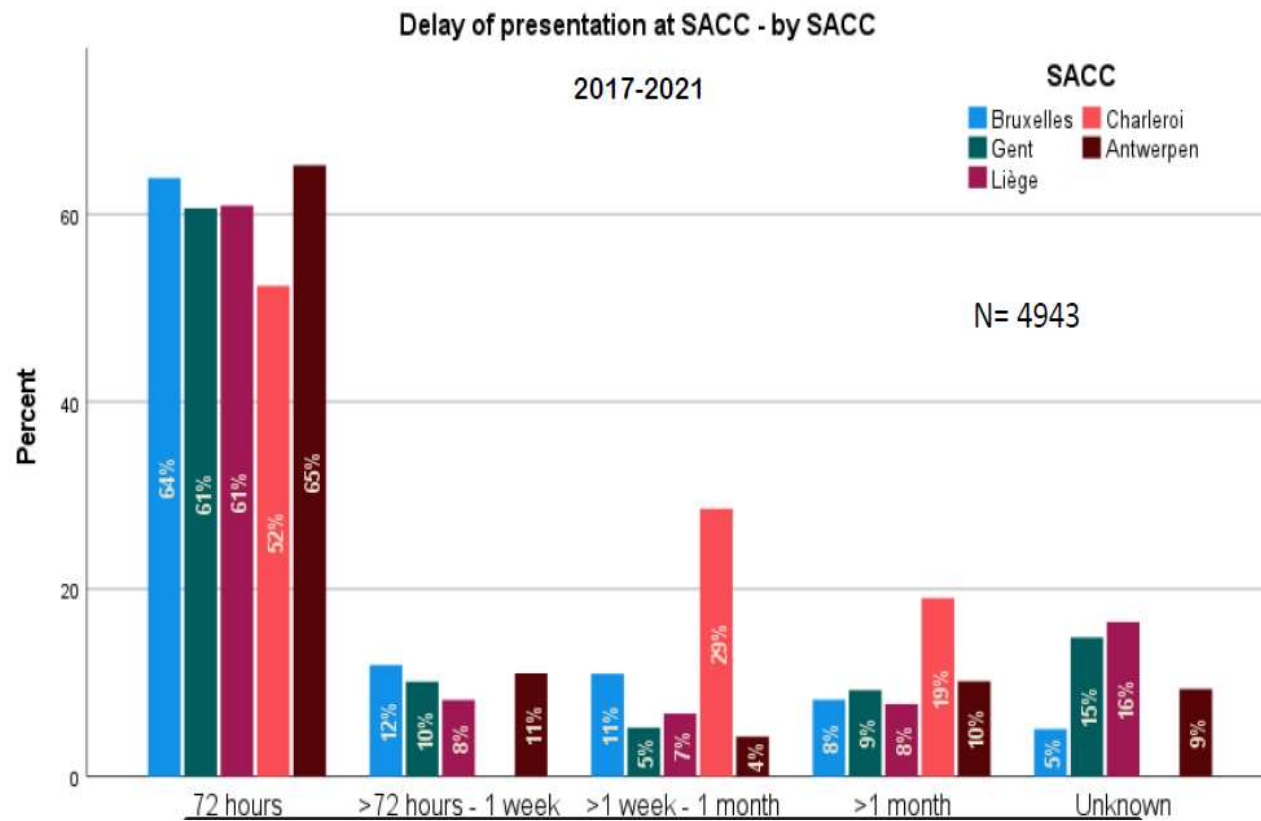
2017-2021

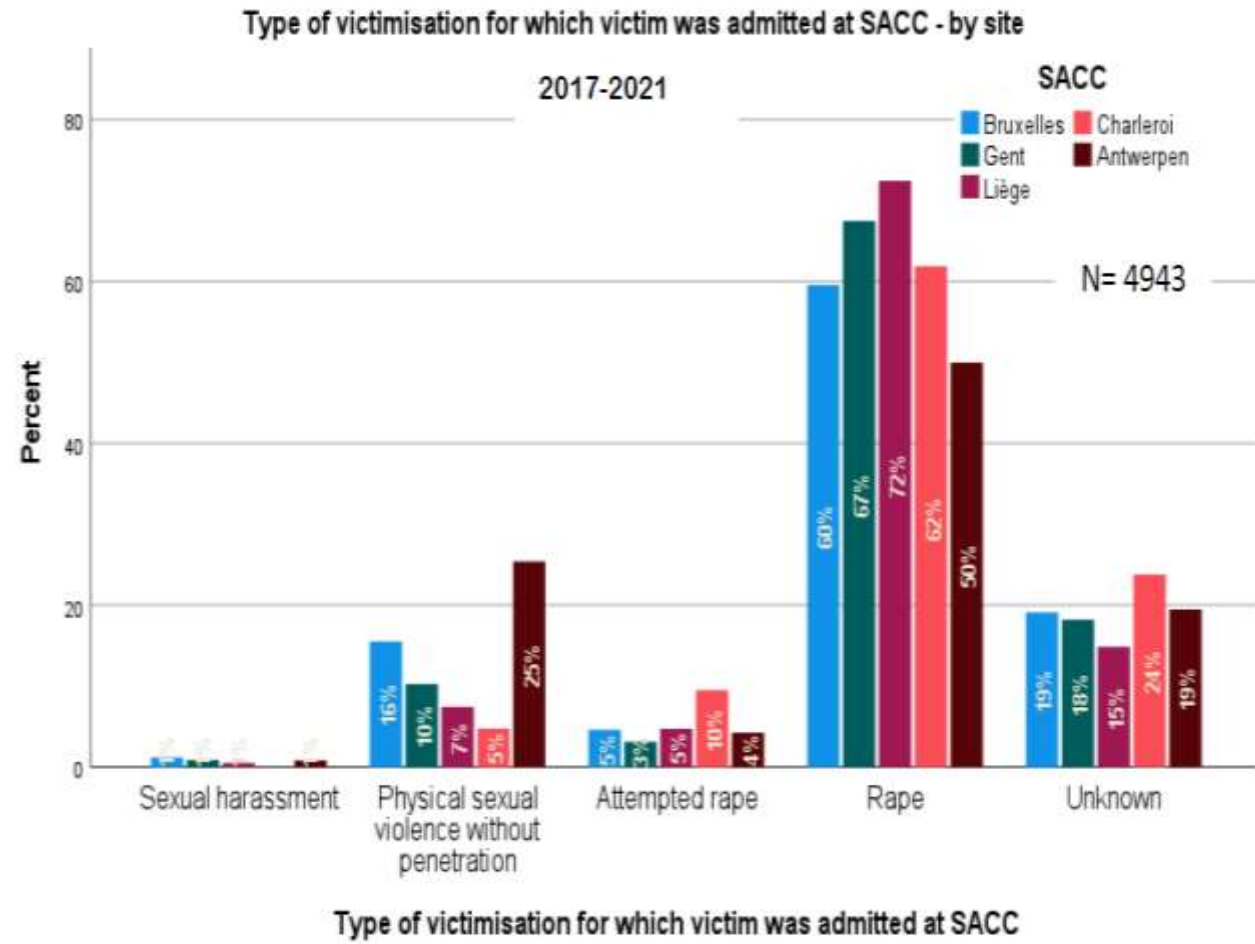

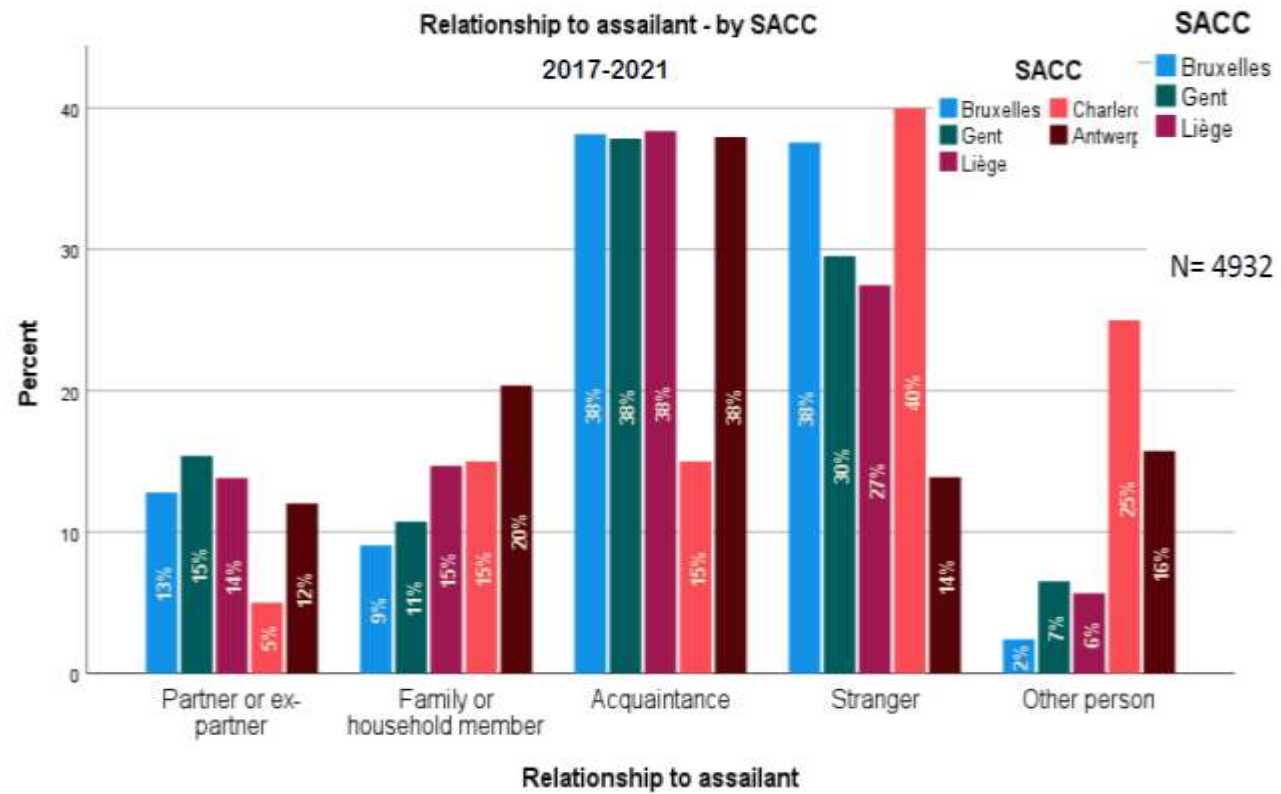

Oost-Vlaanderen pionier ...

Ugent-ICRH: sinds 1994 onderzoek, vorming & dienstverlening rond seksueel geweld (SG)

- Onderzoek naar prevalentie, aard, gevolgen, medische opvang, holistische aanpak van SG wereldwijd bij algemene bevolking & kwetsbare groepen sinds 1994
  - WHO Collaborating Centre seksueel en gendergerelateerd geweld
  - Ontwikkeling van preventie- en responsinstrumenten
  - **Geweldprotocol sinds 2004 in UZ Gent, met politie en parket Gent. Wachtdienst sociale Dienst UZ Gent.**
  - Geweldprotocollen andere ziekenhuizen en overheden (inter)nationaal
  - Opleiding curricula zorgverleners
  - Vorming aan andere ziekenhuizen sinds 2009 i.o. FOD Volksgezondheid
  - Input nationaal actieplan gendergerelateerd geweld: meer aandacht voor seksueel geweld en holistische opvang
  - **Ronde tafels met stakeholders sinds 2013**
- Haalbaarheidsstudie SARC Oost-Vlaanderen in 2014

Oost-Vlaanderen pionier Ugent-ICRH

- Haalbaarheidsstudie: Sept.2015- Nov. 2016
- Vorbereiding pilotering: Jan. 2017- Okt. 2017
- Pilotering van 3 Zorgcentra: Nov. 2017 – Okt. 2018
- Wetenschappelijke evaluatie: Nov. 2017 – Maart 2019
- ZSG criteria en standaardprocedures: April 2019 – Maart 2020
- Landelijke Uitrol Zorgcentra: Vanaf 2021...

Opening Zorgcentra na Seksueel Geweld

9 november 2017

UZ Gent opent eerste Zorgcentrum na Seksueel Geweld Al 4 aangiftes in één week

10/11/2017 om 11:57 door tsa

Zorgcentra na Seksueel Geweld moeten slachtoffers deskundig helpen

09/11/17 om 11:13 - Bijgewerkt om 11:13
Bron: Raigo

In het Sint-Pietersziekenhuis in Brussel heeft staatssecretaris Zuhal Demir (NV-A) van Gelijke Kansen een 'Zorgcentrum na Seksueel Geweld' voorgesteld. In zo een centrum, er zijn er ook in de universitaire ziekenhuizen van Gent en Luik, wordt aan slachtoffers van seksueel geweld specifieke, aangepaste hulp geboden.

65
Keer gedeeld

[f](#) [t](#) [g+](#) [in](#) [m](#)

[Lees later](#)

"320 rue Haute", le centre de prise en charge des victimes de violences sexuelles ouvre à Bruxelles

Error loading media: File could not be played

Bruxelles, Liège et Gand: les victimes de violences sexuelles prises en charge dans les hôpitaux

A Liège, le centre de prise en charge des victimes de violences sexuelles est installé au service des urgences de l'hôpital des Bénédictins du CHU - © Tous droits réservés

Landelijke uitrol

https://www.seksueelgeweld.be/zorgcentra-na-seksueel-geweld-wat-voor-wie-waar

STOP GEWELD

Nationale Loterij be

A⁻ A⁺ NL

HOE KAN JE EEN ZORGCENTRUM NA SEKSUEEL GEWELD BEREIKEN?

Als slachtoffer en steunfiguur kan je een Zorgcentra na Seksueel Geweld bellen of mailen of (met een slachtoffer) naar een Zorgcentra na Seksueel Geweld gaan:

- **ZSG Antwerpen:** 03/436 80 50, zsg@uza.be, Zorghotel Drie Eiken (+0), UZA-campus, Drie Eikenstraat 655, 2650 Edegem
- **ZSG Leuven:** 016 34 11 11, zsg@uzleuven.be, Herestraat 49, 3000 Leuven, www.uzleuven.be/zsg
- **ZSG Limburg:** 089/80.81.00, zsglimburg@zol.be, Synaps Park 2050 - bus C, 3600 GENK, ZOL Genk, campus Sint-Jan is bereikbaar via 'Stadslijn G2'. Ook busdienst '45' passeert het ziekenhuis.
- **ZSG Oost-Vlaanderen (Gent):** 09/332.80.80, zsg@uzgent.be, bereikbaar via Ingang 26 C op het UZ Gent, C, Heymanslaan 10, 9000 Gent, tram 4 (eindhalte UZ), bus 5 (halte UZ)
- **ZSG West-Vlaanderen (Roeselare):** 051/23 80 80, zsg@azdelta.be, AZ Delta, campus Rumbleke, Ingang Oost, Deltalaan 1, 8800 Roeselare
- **ZSG Brussel/CPVS Bruxelles:** 02/535.45.42, CPVS@stpierre-bru.be, bereikbaar via Rue Haute 320, 1000 Brussel, Métro 2 et 6: station Porte de Hal, Pré- métro: 3 - 4 - 51 arrêt Porte de Hal, Bus: 27,48 arrêt Saint-Pierre/Porte de Hal, Bus De Lijn et TEC: Saint-Gilles (Porte de Hal/Blaes)
- **CPVS Charleroi:** 071/92.41.00, CPVS@chu-charleroi.be, 100, Chaussée de Bruxelles, 6042 Lodelinsart; Metro : Marie Curie, Bus : 50 en 172
- **CPVS Liège:** 04/367.93.11, cpvs@chuliege.be, bereikbaar via de spoeddienst van CHU Liège, Urgen des Bruyères, Rue de Gaillarmont 600, à 4032 Chênée, 4000 Liège
- **CPVS Namur:** 081 72 62 62, cpvs@chrsm.be, Avenue Albert 1er 143, 5000 Namur, www.chrsm.be

HEB JE NOOD AAN EEN ANONIEM CHATGESPREK:

© THINKSTOCK

Open Vld wil verplichte hiv-test voor verkrachters

Open Vld-kamerlid Carina Van Cauter dient een wetsvoorstel in om verdachten van verkrachting te verplichten zich op hiv en hepatitis te laten testen. "Dit om een overbodige dure preventieve behandeling te vermijden, maar vooral om de slachtoffers te bevrijden van de wekenlange onzekerheid en angst", zegt de liberale politica.

Bewerkt door: Redactie 10-12-13 16:59 Laatste update: 28-09-15, 06:14 Bron: BELGA

2013

- Bij seksueel geweld kan de verdachte opgeroepen worden door de politie, in opdracht van de Procureur, om zich vrijwillig te laten testen op HIV. Bij negatieve testing kan op die manier het slachtoffer gecontacteerd worden om de Post Exposure Profylaxis (PEP)-medicatie te stoppen en kan het slachtoffer gerustgesteld worden.
- Indien de verdachte weigert mee te werken kan via een koninklijk besluit (KB) de verdachte verplicht worden tot de afname van wangslijmvlies voor een HIV-test

art. 524 quater t/m art. 524 septies van het wetboek van Strafvordering, uitvoeringsbesluit van 17 mei 2018

Prof Dr Kristien Roelens
Medisch coördinator ZSG UZ Gent

- Ghent University @ugent
- Ghent University
- www.ugent.be

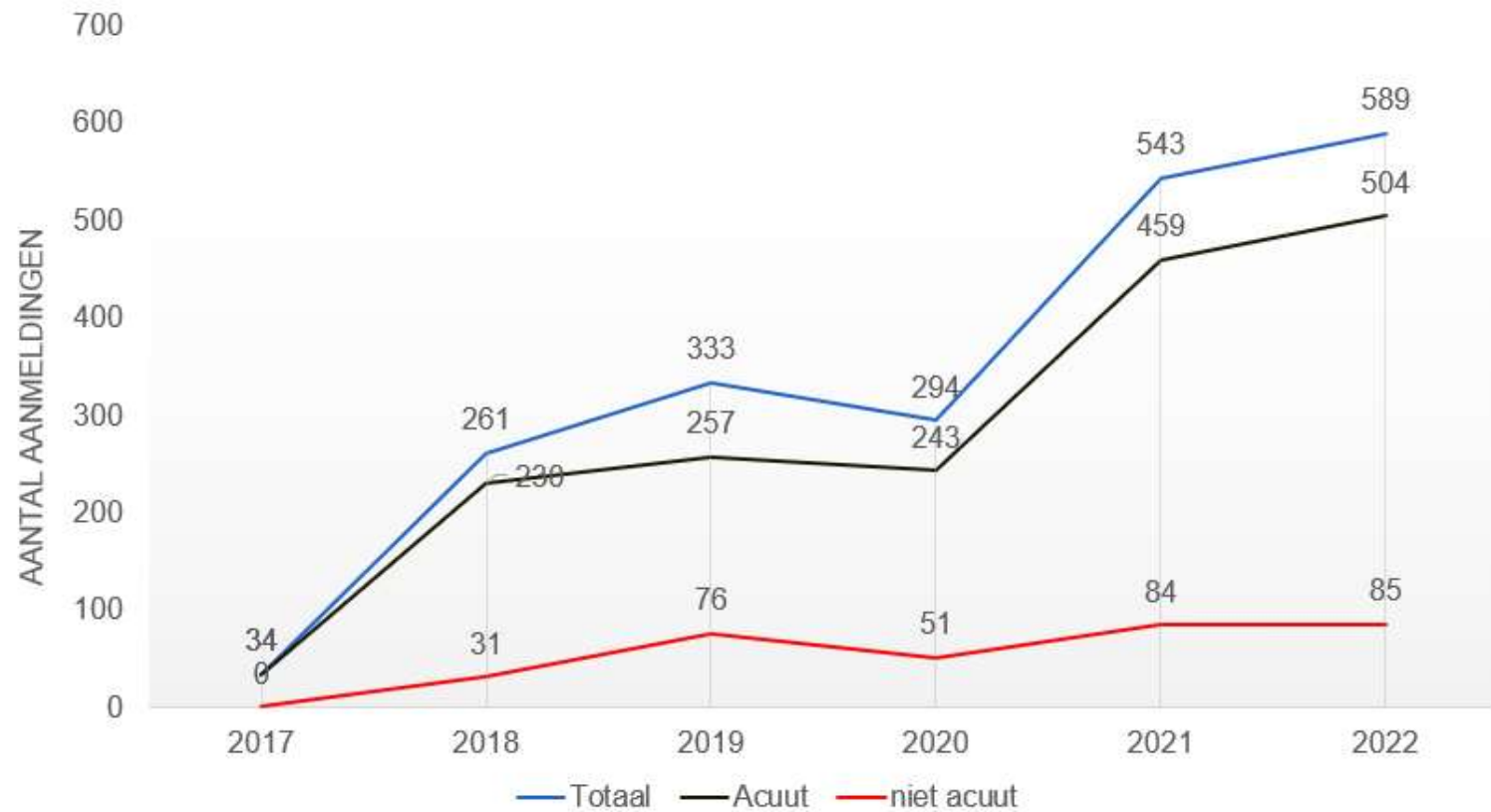
ZSG – Politie

Joachim Boderé – Coördinator zedeninspecteurs, CSD OVL

Politie

Aanmeldingen

Zedeninspecteurs

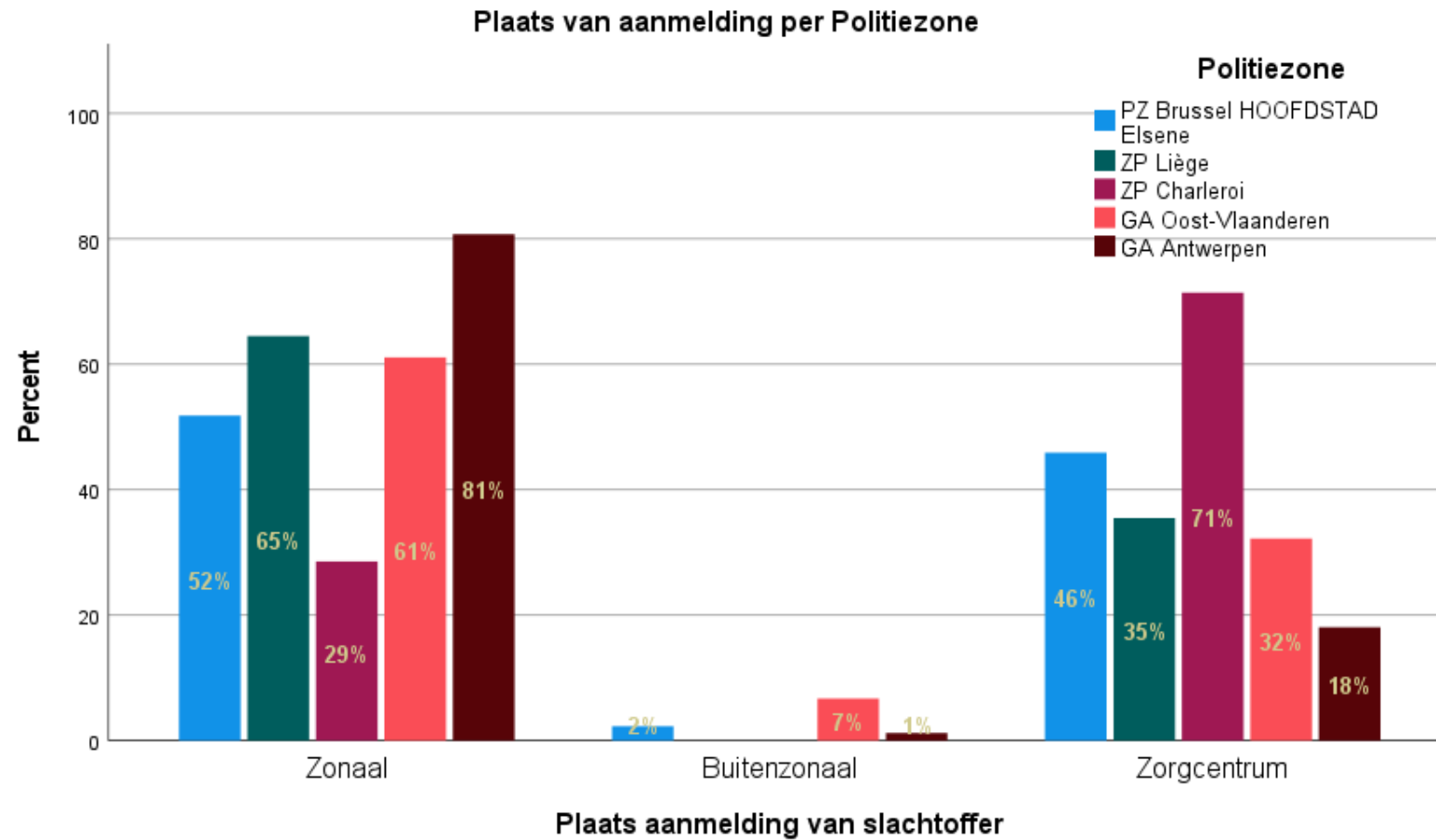
- Provinciale werking sinds 2021
  - Zedeninspecteurs van 25/27 politiezones
  - Coördinatie federale politie
- 2 ploegen van 2 zedeninspecteurs 24/7
  - 115 zedeninspecteurs
  - 80 actieve zedeninspecteurs
- Opleiding
  - Selectie: focus op vooropleiding, motivatie en flexibiliteit
  - 9 dagen opleiding zedeninspecteur
  - Opvolging

Acuut seksueel geweld

klachtneerlegging

- Enkel indien slachtoffer wenst klacht neer te leggen
- Beperken van drempels om klacht neer te leggen (informeel overleg)
- Na medisch luik
- Gefilmd verhoor (volwassenen) of audiovisueel verhoor (al dan niet uitgesteld voor kinderen/kwetsbare groepen)
- In daarvoor voorzien lokaal op ZSG
- Afgenomen door 2 zedeninspecteurs in burger met minimale bewapening

60% meldt zich zonaal aan, 36% rechtstreeks bij het ZSG

Acuut seksueel geweld

meerderjarig slachtoffer

- Aanmelding ZSG of Politie (lokaal/federaal)
  - Politie
    - » Overbrengen slachtoffer - APV
    - » Klacht   Oproepen permanente ploeg
      - Overleg partners, verhoor, inbeslagname, onderzoeksopdrachten
      - 8u
    - » Slachtoffer naar huis: eigen netwerk, ZIP of politie lokale zone

Acuut seksueel geweld

minderjarig slachtoffer met burgerlijk verantwoordelijke

- Aanmelding ZSG of politie
  - Politie
    - » Overbrengen slachtoffer - APV
    - » Klacht   Oproepen permanente ploeg
      - Overleg partners, inbeslagname, onderzoeksopdrachten
      - Organisatie TAM-verhoor
      - Verhoor burgerlijk verantwoordelijke + IBN: 6u
  - Slachtoffer naar huis: eigen netwerk, ZIP of politie lokale zone

Acuut seksueel geweld

Uitgesteld verhoor

Slachtoffer van acuut seksueel geweld (meerder -of minderjarig)

- Aanmelding ZSG
  - Opname sporen
  - Wenst geen klacht neer te leggen
  - Komt hier op terug binnen 6 maand
  - ZSG → coördinator politie
    - » Meerderjarig: uitgesteld verhoor door politie (ZSG / woonplaats / plaats feiten)
    - » Minderjarig: TAM verhoor door politie (woonplaats)

Niet acuut seksueel geweld

Klachtneerlegging

Slachtoffer van niet acuut seksueel geweld (meerder -of minderjarig)

- Aanmelding ZSG
  - ZSG → coördinator politie
  - Coördinator politie → sociale cel voor contact en verhoor door zedeninspecteurs
    - » Meerderjarig: uitgesteld verhoor door politie (ZSG / woonplaats / plaats feiten)
    - » Minderjarig: TAM verhoor door politie (woonplaats)
- Zones zonder zedeninspecteur of sociale cel

DE MEERWAARDE VAN HET ZSG VOOR HET STRAFONDERZOEK

Myriam Claeys

Substituut parket OVL - Gent

**Referentiemagistraat
zedenmisdrijven, DNA &
audiovisueel verhoor**

- ✓ Slachtoffergerichte benadering van zedenmisdrijven
- ✓ Meer aangiftes van zedenmisdrijven
- ✓ Efficiënter strafonderzoek door betere sporenopname
- ✓ Beter verhoor van het slachtoffer

1. Slachtoffergerichte benadering van zedenmisdrijven

- Zorg voor het slachtoffer is prioritair
- Dienst Slachtofferonthaal (DSO)
  - onmiddellijke vatting DSO door magistraat
  - contact DSO – ZSG
  - bijstand en informatie aan SO tijdens en bij het afsluiten van de strafprocedure (seponering, proces, teruggave overtuigingsstukken)

2. Meer aangiftes van zedenmisdrijven

- Lage drempel voor SO

via politie => steeds strafonderzoek

rechtstreeks ! => ofwel onmiddellijk strafklacht

=> ofwel later strafklacht

=> ofwel geen strafklacht

3-ledig hulpaanbod (med., psych., for.) buiten politionele context
+ geen verplichting om strafklacht in te dienen + sensibilisering door
forensisch verpleegkundige omtrent belang van een strafonderzoek

⇒ drempelverlagend

⇒ meer strafklachten

2. Meer aangiftes van zedenmisdrijven

- **Spreekrecht ZSG**

Rechtstreekse melding aan het parket door ZSG
in geval SO geen klacht wenst in te dienen maar
er ernstig gevaar is voor het slachtoffer of omgeving

3. Efficiënter strafonderzoek door betere sporenopname

- staalafname zelfs indien SO niet onmiddellijk klacht indient
=> bij 'laattijdige' strafklacht zijn de sporen niet verloren!
- specialisatie forensisch verpleegkundige + arts
- duidelijk en volledig Forensisch Stappenplan (=verslag)
- optimale verzegeling en bewaring (kast, diepvries)
- (automatische) ophaling door DNA – labo
- meer analyses (+overleg labo)
- aandacht voor toxicologische stalen (bloed, urine)(alcohol, drugs)

4. Beter verhoor van het slachtoffer

- Gefilmd verhoor door zedeninspecteur in ZSG
- Meerderjarig >< minderjarig of kwetsbaar SO

❖ Conclusie

❖ Dankjewel!

Q&A

Pauze

Infonamiddag ZSG + FJC

08/06/2023 - Provinciehuis Oost-Vlaanderen

Carina Van Cauter

Gouverneur Provincie Oost-Vlaanderen

Voorwoord

FAMILY JUSTICE CENTRA INLEIDING

Hilde Van Driessche

1^e substituut procureur des Konings

Parket Oost-Vlaanderen

Referentiemagistraat
intrafamiliaal geweld

AGENTSCHAP
JUSTITIE &
HANDHAVING

De uitrol van IFG-centra in Vlaanderen

Gent – 08.06.2023

Dries Wyckmans

verantwoordelijke afdeling Gendergerelateerd Geweld

Intrafamiliaal geweld (IFG)

Gigantisch en hardnekkig probleem

- Toename door corona- en energiecrisis
- 27.000 pv's in Vlaanderen in 2022
- Zeer hoog 'dark number'
- $\frac{1}{4}$ van de bevolking krijgt er ooit mee te maken
- 35: het gemiddeld aantal feiten vooraleer een slachtoffer hulp zoekt

Complexe en gevaarlijke problematiek

Dodelijke slachtoffers

Hoge recidive

In alle sociale milieus en culturen

Verwoestende impact op kinderen

Intergenerationele overdracht

Grote link met andere
maatschappelijke problemen en
criminaliteitsfenomenen

Grote maatschappelijke kost

Veel betrokken diensten

Diensten krijgen het alleen niet opgelost

IFG vraagt om:

- meer aandacht
- meer expertise
- intersectorale samenwerking
- een integrale aanpak

Ketenaanpak IFG

- Gestroomlijnde, intersectorale aanpak in de meest complexe IFG-situaties
- Casusregisseur neemt de coördinatie op, stemt af met de gezinsleden en de betrokken diensten en volgt gedurende lange tijd op
- Ketenaanpak is intussen uitgerold in alle arrondissementen – sinds 2017 in Oost-Vlaanderen

Family Justice Center (FJC)

- Samenwerkingsverband / netwerkorganisatie
- Politie, justitie, hulpverlening en openbaar bestuur werken samen onder één dak
- Gezamenlijk doel = effectieve, duurzame aanpak IFG
- 4 Vlaamse FJC's: Antwerpen, Limburg, Mechelen en Kempen

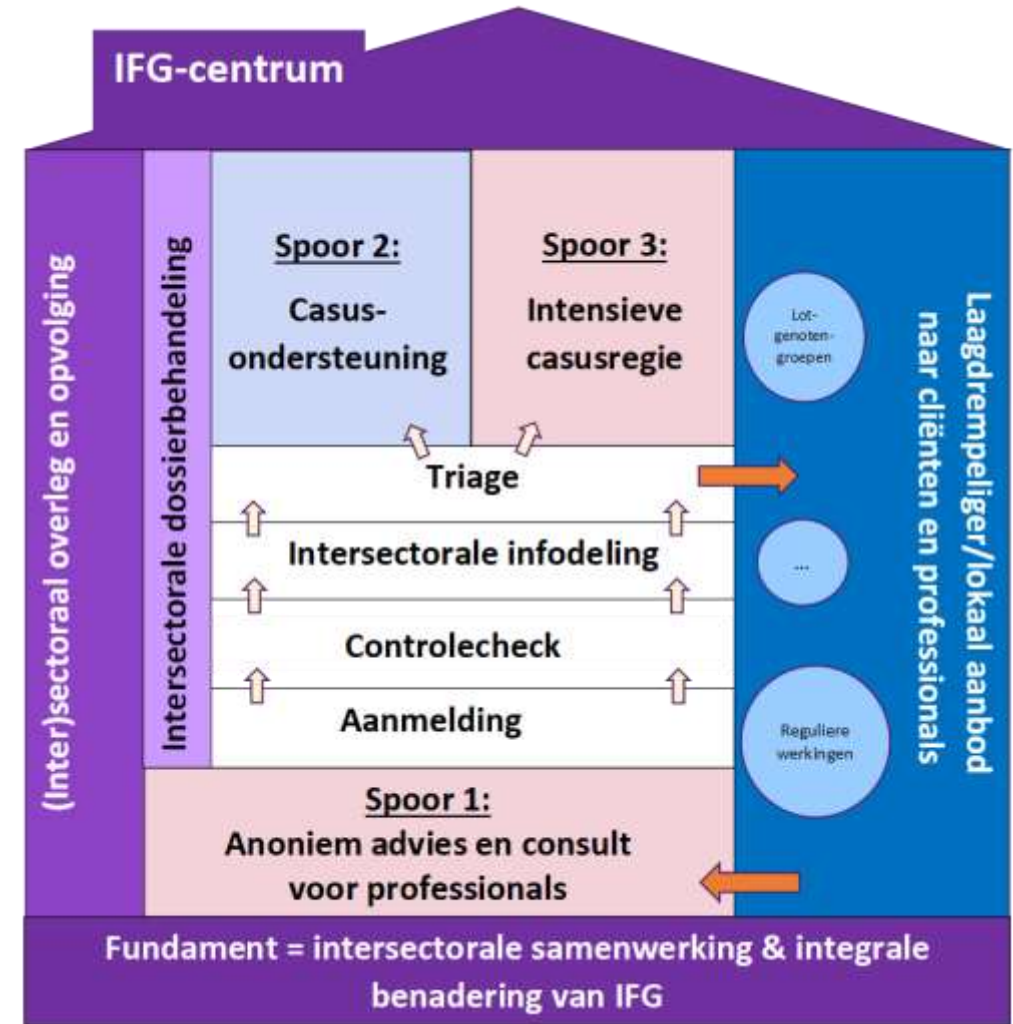
Vlaams basismodel IFG-centrum

- Ontwikkeld aan de hand van onderzoek en intensief overleg, voortbouwend op de ketenaanpak en de FJC
- Netwerkorganisatie: “take the best of what you have and bring it all together”
- Doel = duurzame, gecoördineerde en doeltreffende aanpak van IFG, door een optimale intersectorale samenwerking vanuit de betrokken diensten
- Focus op gezinnen met een ernstige en vaak complexe problematiek
- Eenzelfde basisaanbod in heel Vlaanderen – ruimte voor regionale flexibiliteit
- Bijkomende Vlaamse financiering: € 9.000.000

Basismodel

Minimale opdrachten

- Stimuleren, coördineren en ondersteunen van **intersectorale samenwerking** en een **integrale en geïntegreerde aanpak** van IFG
- Voorzien in een **cliëntgericht aanbod**, met een sterke focus op intersectorale trajecten in gezinnen met een ernstige en vaak complexe problematiek
- **Deskundigheidsbevordering** van professionals, die beroepsmatig geconfronteerd worden met IFG

9 centra in Vlaanderen

Sterke focus op instroom via lokale politie

Stap 1: incident, politietussenkomst en pv

+

Sterke focus op instroom via lokale politie

Stap 2: overzichtsdossier aanmaken + risico-inschatting

+

Sterke focus op instroom via lokale politie

Stap 3: infodeling en triage bij dossiers met medium en hoog risico

+

Sterke focus op instroom via lokale politie

Stap 4: opstart traject - casusondersteuning of intensieve casusregie - en opvolging

+

Opstart Oost-Vlaams IFG-centrum

- 1 centrum bij opstart - op termijn een tweede centrum
- Opstart in **4 piloot-politiezones** – engagement van lokale politie en lokale besturen
  - Aalst
  - Dendermonde
  - Gent
  - Vlaamse Ardennen
- Opening/operationele opstart op **9 oktober 2023**
- Hoofdlocatie – vooral backoffice – in Gent (VAC)
- Meerdere frontoffices (op niveau politiezone)
- Andere politiezones kunnen blijven aanmelden bij o.a. CAW en ketenaanpak
- Stapsgewijze uitbreiding naar andere politiezones/besturen

Snel en aanklampend aanbod

Benodigde capaciteit

- 15 VTE Vlaamse casusregisseurs (= + 14 VTE, gefaseerd aangeworven)
- Lokale casusregisseurs: lokale financiering van 1 VTE per 50.000 inwoners
- Versterking reguliere hulpverlening

Vlaamse overheid - wat is lopende?

- **Wervingen** – 87 VTE voor IFG-centra, waarvan 20 VTE voor Oost-Vlaanderen – strategische coördinatoren, operationele coördinatoren, casusregisseurs, psychologen, admin. medewerkers
- **Financiering** kindexperten (VK) en verbindingsmedewerkers politie
- **Dossierbeheersysteem**
- **Facilitaire invulling**
- **Draaiboek**
- **Opleidingstraject**
- **Kaderovereenkomst**
- **Decretale verankering**
- **Branding en communicatie**
- ...

Verwachte instroom via politie

- Raming jaarlijks aantal gezinnen medium/hoog risico (bij centrum op kruissnelheid):
  - In 4 pilootzones: +/- 1000 gezinnen
  - Bij gebiedsdekkende werking: +/- 3.300 gezinnen
- Aanbod IFG-centrum in +/- 50% gezinnen:
  - In 4 pilootzones: +/- 500 gezinnen – 100 gezinnen intensief traject van min. 1 jaar + 400 gezinnen traject van 4/6 maanden
  - Bij gebiedsdekkende werking: +/- 1.650 gezinnen – 330 gezinnen traject van min. 1 jaar + 1.320 gezinnen traject van 4/6 maanden

Meerwaarde IFG-centrum

Intersectorale infodeling,
afstemming en regie

Kort op de bal

Backoffice onder 1 dak +
meerdere frontoffices

Proactief hulpaanbod

Structurele risicotaxatie
en overzichtsdossier

Opbouw expertise

Aanpak op maat

Recidive voorkomen /
verminderen

Toekomstplannen

IFG-centrum als spin in het web inzake intrafamiliaal geweld

- Niet om alles over te nemen of te centraliseren
- Maar om afstemming en regie te voorzien op het brede spectrum van primaire preventie tot pure repressie
  - Expertisecentrum
  - Samen met ZSG een holistische benadering van intrafamiliaal seksueel geweld
  - Samenwerking op vlak van preventie, educatie en sensibilisatie
  - Elektronische monitoring
  - ...

Samen maken we het verschil !

Q&A

Netwerkreceptie

Infonamiddag ZSG + FJC

08/06/2023 - Provinciehuis Oost-Vlaanderen

